

Република Србија
ИНСТИТУТ ЗА СТАНДАРДИЗАЦИЈУ СРБИЈЕ

Број: 1196/3-10-01/2013
Датум: 30. 4. 2013. године

БЕОГРАД

ИЗВЕШТАЈ
О РЕАЛИЗАЦИЈИ ПРОГРАМА РАДА ЗА 2012. ГОДИНУ

Намерно остављена празна страница.

САДРЖАЈ		Страница
Уводне напомене		5
1 Основни подаци о Институту		7
1.1 Правни статус		7
1.2 Делатност		7
1.3 Међународна сарадња		8
1.4 Унутрашња организација		9
1.5 Кадрови		11
1.6 Чланство у Институту		11
1.7 Органи и стручна тела		12
1.8 Финансирање		14
2 Доношење српских стандарда и сродних докумената и други послови у области стандардизације		16
2.1 Уопште о доношењу српских стандарда и сродних докумената		16
2.2 Редовне активности		17
2.3 Ванредне активности		39
3 Проблеми у реализацији програма рада и предлог мера за њихово решавање		41
4 Закључак		42

Намерно остављена празна страница.

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Овај извештај изложен је у четири одељка. У првом одељку дати су основни подаци о Институту за стандардизацију Србије (даље у тексту: Институт) и његовим ресурсима са стањем на крају 2012. године. У другом одељку дати су релевантни подаци о реализацији редовних и ванредних активности у вези са основном делатношћу Института. У трећем одељку су наведени најзначајнији проблеми са којима се Институт суочавао током реализације свог програма рада за 2012. годину, као и мере које се предлажу за њихово решавање, а у четвртном одељку дат је закључак.

У складу са чланом 35. став 1. тачка 2) статута Института, извештај о реализацији годишњег програма рада, скупштини Института предлаже Управни одбор. Предлог овог извештаја је утврђен на 53. седници Управног одбора, која је одржана 5. априла 2013. године.

Овај извештај је усвојен на редовној седници скупштине Института која је одржана путем преписке (као дописна) у периоду од 15. до 30. априла 2013. године.

Намерно остављена празна страница.

1 ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ИНСТИТУТУ

1.1 ПРАВНИ СТАТУС

Према Закону о стандардизацији („Службени гласник РС”, број 36/09), Одлуци о изменама и допунама оснивачког акта Института за стандардизацију Србије („Службени гласник РС”, број 88/09) и Статуту Института („Службени гласник РС”, број 06/11), Институт за стандардизацију Србије (у даљем тексту: Институт) је установа која има статус правног лица и послује у складу са прописима којима се уређује правни положај јавних служби.

Оснивање Института уписано је у регистар Привредног суда у Београду 4. јануара 2010. године, у регистарски уложак бр. 5–1208–00.

Права, обавезе и одговорности Института утврђене су Законом о стандардизацији, одлуком о изменама и допунама оснивачког акта, Статутом и другим правним актима.

Оснивач Института је Влада.

Седиште Института је у Београду, у Улици Стевана Бракуса бр. 2.

Највиши општи акт Института је Статут Института за стандардизацију Србије („Службени гласник РС”, број 6/11), на који је Влада дала сагласност својим решењем од 23. децембра 2010. године („Службени гласник РС”, број 102/10).

1.2 ДЕЛАТНОСТ

Делатност Института утврђена је чланом 7. Закона о стандардизацији, односно чланом 10. Одлуке о изменама и допунама оснивачког акта Института за стандардизацију Србије и чланом 10. Статута. Према тим документима, делатност Института обухвата послове у вези са доношењем српских стандарда и сродних докумената, као и друге послове који су повезани са стандардима и стандардизацијом. Тачније речено, Институт обавља следеће послове:

- 1) доноси, објављује, преиспитује и повлачи српске стандарде, у складу са правилима Института;
- 2) даје тумачење српских стандарда, као и тумачење примене српских стандарда, на захтев заинтересоване стране;
- 3) обезбеђује усаглашеност српских стандарда са међународним и европским стандардима;
- 4) води регистар донетих и повучених српских стандарда, у складу са правилима Института;
- 5) учествује у изради и преиспитивању међународних и европских стандарда, у областима које су од интереса за Републику Србију;
- 6) сарађује са међународним и европским организацијама за стандардизацију и националним телима за стандардизацију држава потписница одговарајућих споразума из области стандардизације;
- 7) извршава задатке у вези са стандардизацијом, у складу са обавезама из потврђених међународних споразума чији је потписник Република Србија;
- 8) обезбеђује доступност јавности донетих и повучених српских стандарда, публикација, као и стандарда и публикација одговарајућих међународних, европских и националних тела за стандардизацију и врши њихову продају;
- 9) доставља обавештење, на захтев органа државне управе, о томе да ли је у области која се уређује техничким прописом донет одговарајући српски стандард или предстоји његово доношење, односно да ли постоји одговарајући међународни или европски стандард;
- 10) делује као информативни центар за стандарде, за информисање и обавештавање о стандардима, у складу са захтевима предвиђеним у одговарајућим међународним споразумима и обавезама које произлазе из чланства у одговарајућим међународним и европским организацијама за стандардизацију;

- 11) представља и заступа интересе стандардизације у Републици Србији у међународним и европским организацијама за стандардизацију;
- 12) одобрава употребу националног знака усаглашености са српским стандардима, у складу са правилима Института;
- 13) доноси правила на основу којих се доносе, објављују, преиспитују и повлаче српски стандарди;
- 14) поверава заинтересованим странама, у складу са својим правилима, израду предлога српских стандарда у специфичним областима;
- 15) промовише примену српских стандарда;
- 16) обавља и друге послове из области стандардизације, у складу са законом и одлуком о оснивању.

Послови наведени у тачкама 1), 2), 4), 8), 13), 14) и 15) претходног става односе се и на сродне документе (техничке спецификације, техничке извештаје, спецификације доступне јавности, упутства и сл.).

1.3 МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА

Као национална организација за стандардизацију, Институт представља и штити интересе Републике Србије у следећим међународним и европским организацијама за стандардизацију:

- Међународној организацији за стандардизацију (ISO¹), у којој има статус пуноправног члана од 1950. године;
- Међународној електротехничкој комисији (IEC²), у којој има статус пуноправног члана од 1953. године;
- Европском комитету за стандардизацију (CEN³), у којем је има статус придруженог члана од 1. јануара 2008. године;
- Европском комитету за електротехничку стандардизацију (CENELEC⁴), у којем има статус придруженог члана од 1. октобра 2005. године.
- ИЕС систему за испитивање усаглашености и сертификацију (IECEE⁵), у оквиру којег функционише шема признавања резултата испитивања (IECEE/CB-Scheme), у којој Институт има статус пуноправног члана од 1985. године.

У јуну 2011. године Институт је потписао Меморандум о разумевању са Европским институтом за стандарде у области телекомуникација (ETSI⁶) и у складу са правилима процедуре те европске организације за стандардизацију у њој стекао статус „ETSI-јеве националне организације за стандарде”.

Поред непосредног чланства у поменутиим организацијама, Институт учествује у раду или прати рад Радне групе за сарадњу у области регулације и политику стандардизације, радног тела у оквиру Економске комисије за Европу Уједињених нација (UN/ECE/TRADE/WP.6).

Институт привремено врши и функцију националне контактне тачке за стандарде и сродне документе Комисије Codex Alimentarius у нашој земљи (енгл. *National Codex Contact Point*). Комисија Codex Alimentarius је заједничко тело Организације за храну и пољопривреду

¹ ISO = International Organization for Standardization

² IEC = International Electrotechnical Commission

³ CEN = Comité Européen de Normalisation

⁴ CENELEC = Comité Européen de Normalisation Electrotechnique

⁵ IECEE = IEC System for Conformity Testing and Certification of Electrical Equipment

⁶ ETSI = European Telecommunication Standards Institute

(FAO⁷) и Светске здравствене организације (WHO⁸), које се бави пољопривредним и прехрамбеним производима.

1.4 УНУТРАШЊА ОРГАНИЗАЦИЈА

Унутрашња организација Института, називи радних места, опис послова, број извршилаца и посебни услови за обављање послова уређени су Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Институту.

Према важећем правилнику, послови из делокруга Института обављају се у четири основне организационе јединице, и то у:

1. Сектору за опште области стандардизације,
2. Сектору за електротехничку стандардизацију,
3. Сектору за информативно-издавачку делатност и
4. Сектору за заједничке послове;

у унутрашњим организационим јединицама у саставу поменутих сектора, као и у Одељењу за међународну сарадњу и европске интеграције, која је организациона јединица ван састава сектора.

За обављање послова из делокруга Института који су по својој природи специфични и за које се захтева посебна стручност, самосталност и креативност у раду, предвиђена су два самостална извршилачка радна места ван сектора и одељења, и то радна места:

- саветника директора за техничко-методолошка питања стандардизације,
- саветника за обезбеђење квалитета и сигурности информација.

У Сектору за опште области стандардизације предвиђено је 30 извршилаца, укључујући руководиоца сектора, а запослено је 20 извршилаца. Послови из делокруга овог сектора обављају се у осам унутрашњих организационих јединица, и то у:

1. Одељењу за рударство и металургију,
2. Одељењу за машинство,
3. Одељењу за хемијске технологије,
4. Одељењу за грађевинарство,
5. Одељењу за саобраћај, возила и механизацију,
6. Одељењу за пољопривреду, прехрамбену и дрвну индустрију и шумарство,
7. Одељењу за безбедност, заштиту и животну средину,
8. Одељењу за опште стандарде.

У Сектору за електротехничку стандардизацију предвиђено је 13 извршилаца, укључујући руководиоца сектора, а запослено је осам извршилаца. Послови из делокруга овог сектора обављају се у три унутрашње организационе јединице, и то у:

1. Одељењу за електроенергетику,
2. Одељењу за електронику и телекомуникације и
3. Одељењу за информационе технологије.

У Сектору за информативно-издавачку делатност предвиђена су 23 извршиоца, укључујући руководиоца сектора, а запослено је 18 извршилаца. Послови из делокруга овог сектора обављају се у пет унутрашњих организационих јединица, и то у:

1. Одељењу за језичку редакцију публикација,
2. Одељењу за графичко-техничку обраду публикација,

⁷ FAO = Food and Agriculture Organization (of the United Nations)

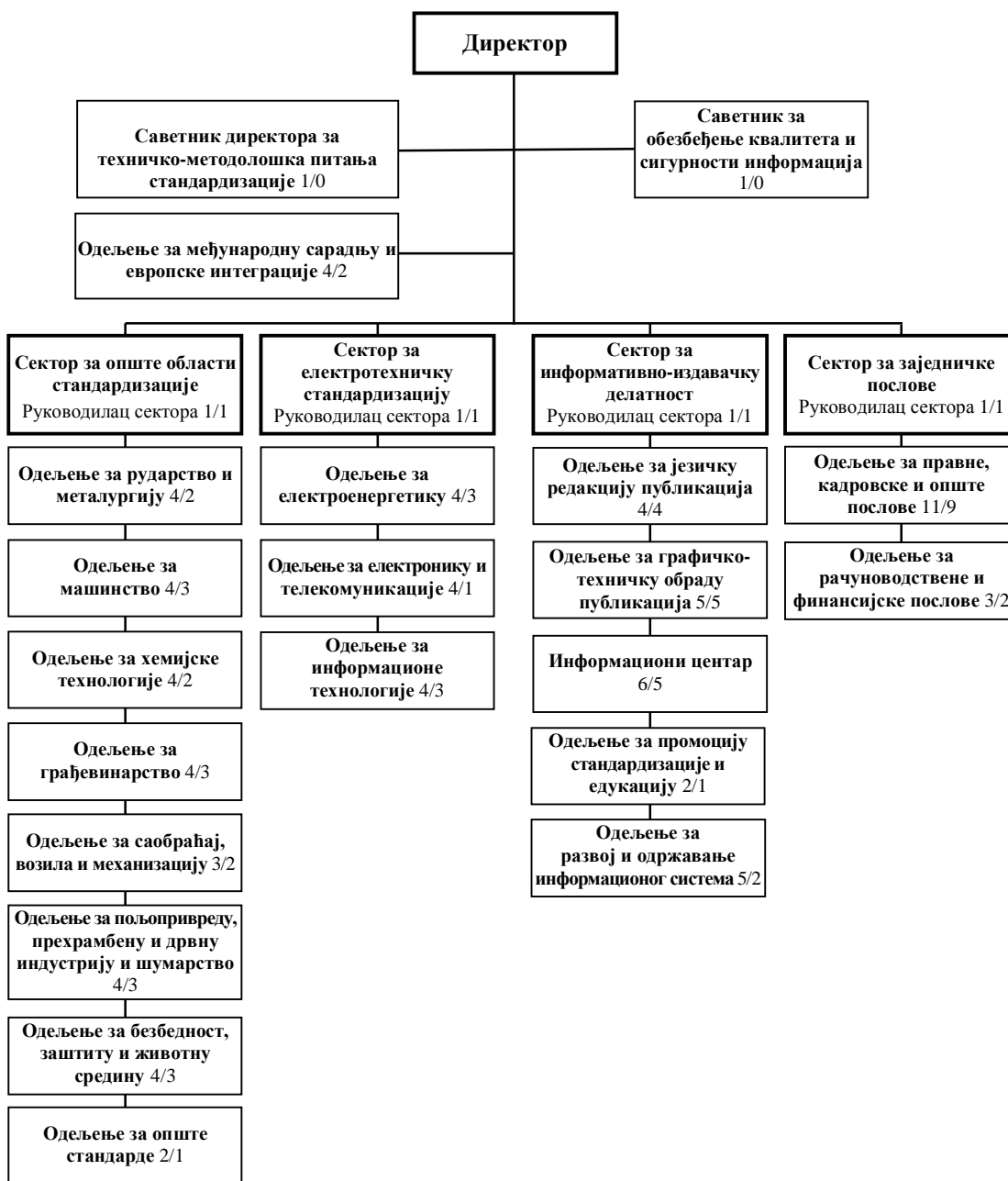
⁸ WHO = World Health Organization (of the United Nations)

3. Информационом центру (који се уподобљава одељењу),
4. Одељењу за промоцију стандардизације и едукацију, и
5. Одељењу за развој и одржавање информационог система.

У Сектору за заједничке послове предвиђено је 15 извршилаца, укључујући руководиоца сектора, а запослено је 12 извршилаца. Послови из делокруга овог сектора обављају се у две унутрашње организационе јединице, и то у:

1. Одељењу за правне, кадровске и опште послове,
2. Одељењу за рачуноводствене и финансијске послове.

Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Институту предвиђено је 70 радних места (рачунајући и радно место директора), на која се распоређује укупно 88 извршилаца.

Сл. 1.1 – Шематски приказ унутрашње организације Института (у заградама је наведен број предвиђених извршилаца/број постојећих извршилаца)

1.5 КАДРОВИ

На дан 1. јануара 2012. године Институт је имао 64 запослена (укључујући директора). У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2012. године шест запослених је отишло у пензију (један у јуну, а још пет крајем децембра), а радни однос је заснован само са једном запосленим. Према томе, на дан 31. децембра 2012. године Институт је имао 59 запослених (укључујући директора), и то на неодређено време.

Од 59 запослених, 39 било је са високом стручном спремом (укључујући три магистра наука), три са вишом и 17 са средњом стручном спремом.

Табела 1.2 - Структура запослених са високом стручном спремом (стање 31. децембра 2012. године)

Факултет	Број запослених
Машински	6
Електротехнички	7
Пољопривредни	5
Технолошко-металуршки	5
Природно-математички	2
Шумарски	1
Филолошки	6
Архитектонски	1
Грађевински	1
Рударско-геолошки	1
Саобраћајни	1
Економски	1
Правни	2
УКУПНО:	39

Важећим правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Институту је предвиђено укупно 70 радних места на која се може распоредити укупно 88 извршилаца. Према томе, 31. децембра 2012. године у Институту нису била попуњена радна места 29 извршилаца.

Крајем 2012. године у Институту је био спроведен јавни конкурс за попуњавање три радна места и то за по једно радно место у Одељењу за грађевинарство, у Одељењу за међународну и европске интеграције и у Одељењу за правне кадровске и опште послове. При томе су именоване комисије завршиле свој део посла, али заснивање радног односа са изабраним извршиоцима завршено је у јануару 2013. године.

1.6 ЧЛАНСТВО У ИНСТИТУТУ

Учлањење у Институт је добровољно. Члан Института може постати привредно друштво, предузеће, друго правно лице или предузетник који су основани по прописима Републике Србије, као и физичко лице које је држављанин Републике Србије (у даљем тексту: заинтересоване стране). Чланство у Институту се не може преносити или преузимати.

У Институту постоје три категорије чланова: редовни, почасни и заслужни чланови.

Редовни чланови су заинтересоване стране које су се учланиле у Институт по поступку утврђеном у Статуу и Правилнику о чланству Института.

Почасни чланови су истакнути појединци које је Скупштина Института именовала за почасне чланове у складу са општим актом о предлагању и именовању почасних и заслужних чланова, имајући у виду њихов научно-истраживачки рад, значајан стручни рад, посебну подршку или други значајан допринос у вези са националном, европском или међународном стандардизацијом, односно делатношћу Института.

Заслужни чланови су истакнути појединци и организације из редова редовних чланова Института, које је Скупштина Института именовала за заслужне чланове у складу са општим актом о предлагању и именовању почасних и заслужних чланова, имајући у виду њихов вишегодишњи плодотворан рад у органима и радним телима Института, односно европских или међународних организација за стандардизацију, или други допринос националној, европској или међународној стандардизацији. На дан 31. децембра 2012. године, Институт је имао 89 редовних чланова.

1.7 ОРГАНИ И СТРУЧНА ТЕЛА

Органи Института су: Скупштина, Управни одбор, Надзорни одбор и директор (сл. 1.2).

Скупштина је највиши орган Института. Њу чине представници оснивача (укупно шест) и чланови Института. Привредна друштва, предузећа и друга правна лица чланови Института, као и оснивач, учествују у раду Скупштине преко овлашћених представника. Предузетници и физичка лица чланови Института непосредно учествују у раду Скупштине. Члан Института, односно његов представник, као и представници оснивача у Скупштини, имају по један глас.

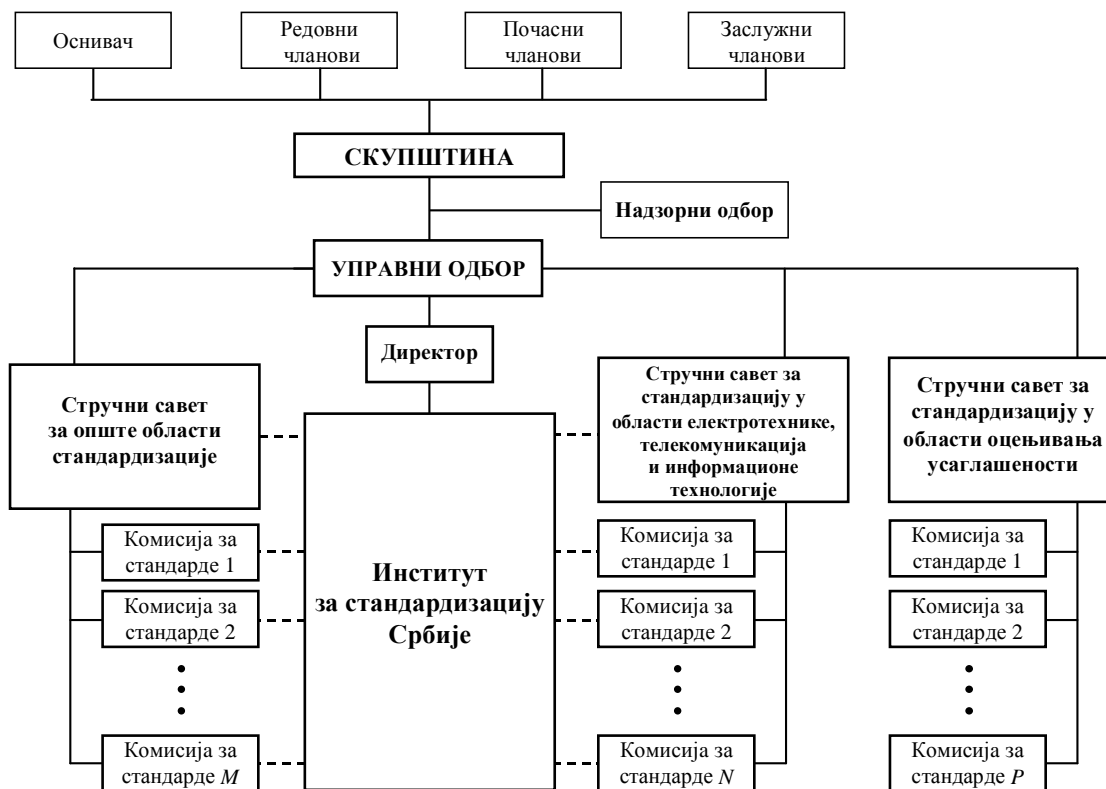
Прва, конститутивна седница Скупштине одржана је 18. јуна 2007. године. У 2012. години Скупштина је одржала једну редовну седницу и то 31. октобра.

Управни одбор је орган управљања пословањем Института, који за свој рад одговара Скупштини. Управни одбор има председника и шест чланова. Три члана Управног одбора предлаже Скупштина Института из редова чланова Института, три члана предлаже оснивач Института, а једног члана предлажу запослени у Институту из својих редова. Председника и чланове Управног одбора именује и разрешава оснивач. Мандат председника и чланова Управног одбора траје четири године, уз могућност поновног именовања. Управни одбор именован је решењем оснивача (Владе) од 13. децембра 2007. године.

Актуелном саставу управног одбора мандат је истекао 13. децембра 2011. године, али их оснивач није разрешио, па обављају дужност на основу члана 59. став 1. Одлуке о изменама и допунама оснивачког акта Института за стандардизацију Србије („Службени гласник РС”, број 88/09), који прописује да органи Института настављају да обављају послове из свог делокруга до истека мандата за који су именовани у складу са законом и овом одлуком до именовања нових органа Института.

Наиме, Институт за стандардизацију Србије је на редовној седници Скупштине Института у 2011. години, спровео изборни поступак на коме је Скупштина изабрала три представника и предложила их оснивачу за именовање за чланове Управног одбора. Истовремено, спроведен је изборни поступак на коме су запослени изабрали свог представника који је предложен за члана Управног одбора. Као што је предвиђено чланом 49, став 1. тачка 26) Статута Института, директор Института обавестио је оснивача да су се стекли услови за именовање, односно разрешење чланова Управног одбора, а предлози су ради именовања, достављени надлежном министарству 24. новембра 2011. године, међутим, нови састав Управног одбора до није именован до краја 2012. године.

У 2012. години Управни одбор је одржао девет седница и то: од 30. децембра 2011. до 4. јануара 2012. године (42. седницу, која је одржана као дописна), 6. фебруара (43. седницу), од 23. до 27. фебруара (44. седницу, која је одржана као дописна), 11. маја (45. седницу), 11. јула (46. седницу), од 14. до 15. августа (47. седницу, која је одржана као дописна), од 11. до 13. септембра (48. седницу, која је одржана као дописна), 27. септембра (49. седницу, која је одржана као дописна) и 11. октобра (50. седницу).

Сл. 1.2 – Шематски приказ органа и стручних тела Института

Директор Института је пословодни орган који представља и заступа Институт као правно лице и то са неограниченом одговорношћу, руководи радом Института и одговара за законитост рада и пословања. За свој рад директор одговара Управном одбору. На предлог Управног одбора, оснивач Института (Влада) је 2. априла 2009. године именовao директора Института.

Назорни одбор је орган контроле законитости рада и финансијског пословања Института, који за свој рад одговара Скупштини Института. Надзорни одбор има председника и два члана.

Председника и чланове Надзорног одбора именује и разрешава оснивач. Једног члана Надзорног одбора предлаже скупштина Института из реда чланова Института, другог члана предлажу запослени у Институту из својих редова, а трећег члана предлаже оснивач. Мандат чланова Надзорног одбора траје четири године, уз могућност поновног именовања. Надзорни одбор именован је решењем Владе 24 број 119-6349/2011 од 18. августа („Службени гласник РС”, бр. 62/11). Прва, конститутивна седница Надзорног одбора одржана је 21. октобра 2011. године. У 2012. години одржано је седам седница, и то: Четврта седница, 17. јануара 2012. године; Пета седница, 23. фебруара.2012. године (наставак 27.02.2012. године); Шеста седница, 23. марта.2012. године; Седма седница, 20. априла.2012. године; Осма седница, 25. маја 2012. године; Девета седница, 17. августа 2012. године, и Десета седница, 15. октобра 2012. године.

Стручна тела Института су стручни савети и комисије за стандарде и сродне документе. Стручни савети усмеравају стручни рад техничких радних тела (комисија за стандарде, радних група и др.) у областима стандардизације за које су основани. Рад у стручним саветима је добровољан. Председника и чланове стручних савета именује Управни одбор из редова признатих стручњака у области, односно областима за које је стручни савет образован. За свој рад стручни савети одговарају Управном одбору.

Од 4. јануара 2012. године у Институту постоје два стручна савета: Стручни савет за опште области стандардизације и Стручни савет за стандардизацију у областима електротехнике, информационих технологија и телекомуникација. Одлуком Управног одбора која је донета на 42. седници, одржаној путем преписке у периоду од 30. децембра 2011. до 4. јануара 2012. године, Стручни савет за стандардизацију у области оцењивања усаглашености престао је да постоји, а његове послове преузео је Стручни савет за опште области стандардизације. Стручни савети су образовани одлукама Управног одбора које су донесене на његовој осмој седници, одржаној 13. септембра 2008. године, а председници и чланови стручних савета именовани су одлукама које су донесене на 11. седници, одржаној 5. децембра 2008. године. Конститутивна, заједничка седница сва три стручна савета, у то време, одржана је 7. маја 2009. године.

У 2012. години Стручни савет за опште области стандардизације одржао је пет седница: 7. фебруара, 19. јула, дописну седницу у периоду од 19. до 27. априла, 25. септембра и 26. децембра. Стручни савет за стандардизацију у областима електротехнике, информационих технологија и телекомуникација одржао је такође пет седница: 10. фебруара, дописну седницу у периоду од 20. априла до 27. априла, 17. јула, 21. септембра и дописну седницу у периоду од 25. децембра до 31. децембра.

Стручни рад Института у појединачним областима стандардизације одвија се у комисија за стандарде и сродне документе (у даљем тексту: комисије за стандарде) које су основна техничка радна тела. По потреби, ради извршавања појединих задатака из својих делокруга, комисије за стандарде могу образовати поткомисије, радне групе и друга стална и повремена радна тела.

Комисије за стандарде планирају, припремају, преиспитују и одржавају српске стандарде и сродне документе у припадајућим областима стандардизације, прате рад и учествују у раду одговарајућих техничких радних тела међународних и европских организација за стандардизацију и обављају друге задатке у вези са стандардима и стандардизацијом. У 2012. години у Институту је било 214 активних комисија за стандарде (165 у неелектротехничким и 49 у електротехничким областима стандардизације), које су одржале укупно 379 састанака.

У оквиру својих надлежности, комисије за стандарде предлажу директору Института доношење српских стандарда и сродних докумената у областима стандардизације за које су образоване.

Рад у комисијама за стандарде је добровољан и заснива се на општим начелима стандардизације која су утврђена Законом о стандардизацији.

Начин рада и одлучивања комисија за стандарде, као и њихово образовање, реорганизовање и распуштање, ближе се уређују општим правилима која доноси Управни одбор Института.

1.8 ФИНАНСИРАЊЕ

Према члану 9. Закона о стандардизацији, односно члану 11. Одлуке о изменама и допунама оснивачког акта Института, Институт стиче средства за обављање своје делатности на следеће начине:

- наплатом чланарине;
- продајом српских стандарда, сродних докумената и других публикација;
- наплатом услуга,
- из буџета Републике Србије;

и из других извора (поклона и других прихода), у складу са законом и уз претходну сагласност оснивача.

Средства за чланарине Института у европским и међународним организацијама за стандардизацију, која се утврђују годишњим програмом рада Института, обезбеђују се из буџета Републике Србије.

Потребна средства за рад утврђују се годишњим програмом рада Института, који садржи и финансијски план. Годишњи програм рада Институт доставља министарству надлежном за послове стандардизације (сада је то Министарство финансија и привреде) најкасније 1. новембра текуће године за наредну годину. Оснивач Института даје сагласност на годишњи програм рада, као и његове измене и допуне.

Износ средстава за рад Института који се обезбеђује из буџета Републике Србије одређује се на основу годишњег програма рада, узимајући у обзир предвиђени приход од чланарина, продаје српских стандарда, сродних докумената и других публикација, наплате услуга, као и предвиђени приход из других извора. Као индиректни корисник буџетских средстава, ова средства Институт добија преко министарства које је надлежно за питања стандардизације.

Након доношења закона о буџету, ради усклађивања са висином средстава намењених за финансирање Института утврђених тим законом, Институт, по потреби, доноси измене и допуне годишњег програма рада.

Институт продаје српске стандарде, сродне документе и друге публикације. Поред тога, на основу закључених уговора о коришћењу ауторских права, умножавању и дистрибуцији, Институт продаје међународне стандарде и сродне документе, као и стандарде и сродне документе других земаља. У складу са Статутом Института, Управни одбор доноси одлуку о висини накнада за стандарде, сродне документе и друге публикације, као и о висини накнада за услуге које врши Институт.

У 2012. години Институт је при продаји стандарда и сродних докумената примењивао накнаде које су утврђене Одлуком о висини накнада за стандарде, сродне документе и друге публикације, као и о висини накнада за услуге које врши Институт за стандардизацију Србије у обављању послова у области стандардизације („Службени гласник РС”, број: 54/11) коју је донео Управни одбор на 38. седници одржаној 1. јула 2011. године. На 48. седници Управног одбора, одржаној 13. септембра 2012. године, донета је Одлука изменама и допунама одлуке о висини накнада за стандарде, сродне документе и друге публикације, као и о висини накнада за услуге које врши Институт за стандардизацију Србије у обављању послова у области стандардизације („Службени гласник РС”, број: 91/12), којом је висина накнада за продају стандарда увећана за око 15 %, док висина накнада за услуге које пружа Институт није промењена.

Продаја међународних стандарда и сродних докумената, као и националних стандарда и сродних докумената других земаља врши се на исти начин као и продаја српских стандарда и сродних докумената, осим што се при продаји тих публикација примењују каталожке цене њихових издавача, које се прерачунавају у динаре.

Чланарина у Институту утврђује се одлуком Управног одбора за сваку календарску годину. У складу са том одлуком, висина чланарине за 2012. годину остала је једнака висини чланарине за 2011. годину. Нажалост, упркос чињеници да висина чланарине није превисока и није мењана од 2007. године, од 89 чланова Института, до 31. децембра 2012. године чланарину за прошлу годину није платило 13 чланова.

На финансијско-материјално пословање Института примењују се одредбе Закона о буџетском систему („Службени гласник РС”, бр. 54/09, 73/10, 101/10, 101/11 и 93/12) и Закона о јавним набавкама („Службени гласник РС”, бр. 116/08), као и подзаконских аката за њихово спровођење.

На основу мишљења Министарства финансија – Сектора за фискални систем од 18. фебруара 2008. године, Институт није обвезник плаћања пореза на додату вредност (ПДВ) за послове из свог делокруга.

2 ДОНОШЕЊЕ СРПСКИХ СТАНДАРДА И СРОДНИХ ДОКУМЕНАТА И ДРУГИ ПОСЛОВИ У ОБЛАСТИ СТАНДАРДИЗАЦИЈЕ

2.1 УОПШТЕ О ДОНОШЕЊУ СРПСКИХ СТАНДАРДА И СРОДНИХ ДОКУМЕНАТА

Српски стандарди и сродни документи доносе се и објављују у складу са Законом о стандардизацији и правилима Института, која су усклађена са правилима међународних и европских организација за стандардизацију (ISO и IEC, односно CEN и CENELEC), као и са Кодексом добре праксе за израду, доношење и примену стандарда из Споразума о техничким препрекама трговини Светске трговинске организације.

У складу са чланом 12. Закона о стандардизацији, као основа за доношење српских стандарда и сродних докумената користе се, по правилу, међународни стандарди и сродни документи. У случају да у одређеној области не постоји међународни документ или је важећи међународни документ неодговарајући, као основа се могу користити европски документи или национални документи других држава.

У складу са чланом 13. Закона о стандардизацији и чланом 53. Одлуке о изменама и допунама оснивачког акта Института, доношење и повлачење (стављање ван снаге) српских стандарда и сродних докумената проглашава се одговарајућим решењем директора Института, које се објављује у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Даном објављивања решења којим се проглашава да је српски стандард или сродни документ донет, тај стандард или сродни документ постаје доступан јавности, у штампаном или електронском облику, а даном објављивања решења којим се проглашава да је српски стандард или сродни документ повучен, тај стандард или сродни документ остаје доступан јавности у стандардотеци Информационог центра Института.

Институт у свом гласилу објављује обавештење о покретању поступка за доношење српског стандарда, а када је то неопходно и за сродни документ, као и обавештење о стављању стандарда, односно сродног документа на јавну расправу.

У складу са чланом 15. Закона о стандардизацији, српски стандарди и сродни документи доносе се и објављују на српском језику, у складу са законом којим се уређује службена употреба језика и писма. Изузетно, када се као основа за доношење српског стандарда или сродног документа користи међународни, европски или национални стандард друге државе, односно сродни документ, српски стандард или сродни документ може бити објављен на једном од званичних језика европских организација за стандардизацију (енглеском, француском или немачком језику). У складу са интерним правилима Института, у таквим случајевима српски стандарди и сродни документи објављују се на енглеском језику, и то методом проглашавања и методом прештампавања.

Према члану 17. Закона о стандардизацији, примена српских стандарда и сродних докумената је добровољна. Изузетно, ако се технички пропис позива на српски стандард тако да је испуњавање захтева тог стандарда једини начин да се постигне усаглашеност са захтевима из техничког прописа, такав стандард се примењује као технички пропис.

При доношењу годишњих програма рада Института и годишњих планова доношења српских стандарда и сродних докумената у обзир се узимају два најзначајнија приоритета политике економских односа Републике Србије са иностранством – приступање Светској трговинској организацији (СТО) и стицање статуса земље кандидата за чланство у Европском унијом (ЕУ), као и испуњавање обавеза које проистичу из Споразума о слободној трговини у централној Европи (СЕФТА⁹) и других регионалних иницијатива од интереса за Републику Србију.

⁹ CEFTA = Central Europe Free Trade Agreement

Обавезе у вези са поменутиим интеграцијама укључују и стандардизацију, која у процесу приступања СТО и ЕУ треба да допринесе постепеном смањењу техничких препрека у трговини између Републике Србије и других земаља, да би у моменту приступања тим организацијама препреке биле уклоњене.

Споразум о стабилизацији и придруживању (ССП) између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије, са друге стране, потписан је 30. априла 2008. године у Луксембургу. Између осталог, тим споразумом се ствара зона слободне трговине између Републике Србије и ЕУ у прелазном периоду од шест година. Поред тога, тим споразумом предвиђена је и обавеза Републике Србије да у договореним роковима усклади домаће законодавство са прописима који спадају у правне тековине Европских заједница, у чему стандардизација има значајну улогу.

У контексту намера да се Република Србија што пре интегрише у ЕУ, стратешки циљ Института био је усаглашавање (хармонизовање) српских стандарда са европским стандардима (EN) и хармонизационим документима (HD), тј. преузимање најмање 80 % свих европских стандарда и хармонизационих докумената у збирку српских стандарда и истовремено повлачење њима супротстављених српских стандарди¹⁰ за исте предмете стандардизације, што је Институт у 2012. години и остварио. Поред тога, при томе је потребно идентификовати и важеће техничке и друге прописе који спречавају ефективну примену преузетих европских стандарда.

У складу са приоритетом националне стандардизације да се убрза преузимање и повећа број примењених европских стандарда, као и у складу са циљем да се испуне услови који ће Институту омогућити да стекне статус пуноправног члана у европским организацијама за стандардизацију, од 2007. године све комисије за стандарде су истовремено и организовано започеле процес интензивног усаглашавања припадајућих српских стандарда са одговарајућим европским стандардима и хармонизационим документима.

У периоду од 1. јануара 2007. до 31. децембра 2012. године Институт је објавио 19 127 српских стандарда и сродних докумената којима су преузети одговарајући европски стандарди, односно сродни европски документи, и то 13 248 публикација које је објавио CEN (у неелектротехничким областима), 5 593 публикација које је објавио CENELEC (у електротехничким областима) и 286 публикација које је објавио ETSI (у области телекомуникација). У истом периоду Институт је повукао 9 146 раније објављених српских стандарда и сродних докумената који су били у супротности (конфлику) са преузетим европским или застарели и нерелевантни. Другим речима, до поменутог датума Институт је преузео и објавио као српске стандарде око 86 % свих европских стандарда за које је до тада истекао рок за објављивање на националном нивоу, укључујући њихове измене и допуне (амандмане), а искључујући исправке (коригендуме). У неелектротехничким областима преузето је око 84 %, а у електротехничким – 91 % европских стандарда.

При преузимању су коришћене углавном (1) *метода проглашавања* и (2) *метода прештампавања*, док је (3) *метода превођења на српски језик* коришћена најмање јер је њена примена зависила искључиво од спремности заинтересованих страна да у превођење стандарда добровољно инвестирају потребна средства и/или рад својих стручњака.

2.2 РЕДОВНЕ АКТИВНОСТИ

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 1: Доношење српских стандарда и сродних докумената

У 2012. години Институт је објавио 5 226 српских стандарда и сродних докумената, а истовремено је повучен 6 371 српски стандард и сродни документ. Од 5 226 објављених стандарда и сродних докумената, 206 је објављено на српском, а 5 020 на енглеском језику.

¹⁰ Под супротстављеним српским стандардом подразумева се српски стандард који садржи захтеве чије испуњење не обезбеђује истовремено испуњење захтева, тј. усаглашеност са захтевима одговарајућег европског стандарда за исти предмет, и обрнуто.

Поред тога, у 2012. години су израђена 5 273 нацрта стандарда и сродних докумената, од којих 210 на српском и 5 063 на енглеском језику, као и 5 611 дефинитивних текстова нацрта стандарда, од којих 213 на српском и 5 398 на енглеском језику.

Израдом изворних српских стандарда, као и преузимањем европских и међународних стандарда и сродних докумената методом преводјења на српски језик израђено је 210 нацрта стандарда и 213 дефинитивних текстова нацрта стандарда.

Упоредни преглед бројева планираних и реализованих српских стандарда и сродних докумената, нацрта и дефинитивних текстова нацрта стандарда у 2012. години дат је у табели 2.1, а број донесених и повучених српских стандарда и сродних докумената у истом периоду дат је у табели 2.2.

У 2012. години, на српском и енглеском језику, преузето је укупно 4 999 европских стандарда и сродних докумената.

Ради доношења српских стандарда и сродних докумената, у 2012. години, 149 комисија за стандарде одржале је укупно 379 састанака.

Табела 2.1 – Упоредни преглед бројева планираних и реализованих српских стандарда и сродних докумената, нацрта и дефинитивних текстова нацрта стандарда у 2012. години

Врста документа	На српском језику		На енглеском језику		Укупно	
	Планирано	Остварено	Планирано	Остварено	Планирано	Остварено
Нацрт стандарда	180	210	4.564	5.063	4.744	5.273
Дефинитивни текст нацрта стандарда	175	213	4.417	5.398	4.592	5.611
Стандард	141	206	4.104	5.020	4.245	5.226

Из упоредног прегледа података у табели 1 може се видети да је у 2012. години објављено више стандарда и сродних докумената него што је било планирано, као и да је израђено више нацрта и дефинитивних текстова нацрта стандарда него што је било планирано. Из истог прегледа података, као и из података у прилогу 2 овог извештаја може се видети да је у 2012. години објављено више стандарда и сродних докумената на српском језику него што је било планирано, као и да је израђено више нацрта и дефинитивних текстова нацрта стандарда на српском језику него што је било планирано. Такође, може се видети да је реализација стандарда на енглеском језику већа у односу на планирану и то по свим планским категоријама.

На основу свега наведеног, може се закључити да је план доношења српских стандарда и сродних докумената за 2012. годину остварен и пребачен по свим категоријама и ставкама плана. На крају, из прилога овог извештаја може се закључити и да је већина одељења (организационих јединица Института) не само испунила, већ и пребацила своје планове доношења српских стандарда.

а) Стандардизација у општим областима стандардизације

Из општих области стандардизације (све области изузев електротехнике), у 2012. години израђено је 4 057 нацрта (136 на српском и 3 921 на енглеском језику) и 4 208 дефинитивних текстова нацрта стандарда (128 на српском и 4 080 на енглеском језику), а објављено је 3 909 стандарда и сродних докумената (132 на српском и 3 777 на енглеском језику).

У области *рударства и металургије* израђено је 270 нацрта (2 на српском и 268 на енглеском језику) и 274 дефинитивна текста нацрта стандарда (3 на српском и 271 на енглеском језику), а објављено је 279 стандарда и сродних докумената (1 на српском и 278 на енглеском језику).

У области *машињства* укупно је израђено 517 нацрта (7 на српском и 510 на енглеском језику) и 540 дефинитивних текстова нацрта стандарда (7 на српском и 533 на енглеском језику).

језику), а објављено је 487 стандарда и сродних докумената (10 на српском и 477 на енглеском језику).

У области *хемијских технологија* израђена су 584 нацрта (37 на српском и 547 на енглеском језику) и 733 дефинитивна текста нацрта стандарда (37 на српском и 696 на енглеском језику), а објављено је 686 стандарда и сродних докумената (41 на српском и 645 на енглеском језику).

У области *грађевинарства* израђено је 350 нацрта (38 на српском и 312 на енглеском језику) и 304 дефинитивна текста нацрта стандарда (34 на српском и 270 на енглеском језику), а објављено је 327 стандарда и сродних докумената (43 на српском и 284 на енглеском језику).

У области *саобраћаја, возила и механизације* израђена су 1 384 нацрта (15 на српском и 1 369 на енглеском језику) и 1 422 дефинитивна текста нацрта стандарда (15 на српском и 1 407 на енглеском језику), а објављена су 1 243 стандарда и сродна документа (11 на српском и 1 232 на енглеском језику).

У области *пољопривреде, прехранбене и дрвне индустрије и шумарства* израђена су 224 нацрта (11 на српском и 213 на енглеском језику) и 222 дефинитивна текста нацрта стандарда (15 на српском и 207 на енглеском језику), а објављено је 230 стандарда и сродних докумената (13 на српском и 217 на енглеском језику).

У области *безбедности, заштите и животне средине* израђено је 716 нацрта (22 на српском и 694 на енглеском језику) и 707 дефинитивних текстова нацрта стандарда (12 на српском и 695 на енглеском језику), а објављено је 630 стандарда и сродних докумената (7 на српском и 623 на енглеском језику).

У области *опитних стандарда* израђено је 12 нацрта (четири на српском и осам на енглеском језику) и шест дефинитивних текстова нацрта стандарда (пет на српском и један на енглеском језику), а објављено је 27 стандарда и сродних докумената (шест на српском и 21 на енглеском језику).

Ради доношења српских стандарда и сродних докумената, у 2012. години 111 комисија за стандарде у општим областима стандардизације одржало је укупно 312 састанака.

Од укупно 737 техничких радних тела ISO-а (224 техничких комитета и 513 поткомитета), закључно са 31. децембром 2012. године, одговарајуће комисије за стандарде прате рад укупно 473 тела, при чему у 41 телу имају статус „P” члана (тј. учесника, енгл. *participant*), а у 432 тела статус „O” члана (тј. посматрача, енгл. *observer*). Испуњавајући своје обавезе „P” чланова, у 2012. години комисије за стандарде гласале су о 241 радном документу у разним фазама доношења међународних стандарда ISO (ISO/FDIS, ISO/DIS, ISO/CD, CIB ...).

б) Стандардизација у области електротехнике (електроенергетике, електронике, телекомуникација) и информационих технологија

У областима електроенергетике, електронике, телекомуникација и информационих технологија, у 2012. године израђено је 1 216 нацрта (74 на српском и 1 142 на енглеском језику) и 1 403 дефинитивна текста нацрта стандарда (85 на српском и 1 318 на енглеском језику), а објављено је 1317 стандарда и сродних докумената (74 на српском и 1 243 на енглеском језику).

У области *електроенергетике* израђена су 474 нацрта (54 на српском и 420 на енглеском језику) и 585 дефинитивних текстова нацрта стандарда (61 на српском и 524 на енглеском језику), а објављено је 528 стандарда и сродних докумената (51 на српском и 477 на енглеском језику).

У области *електронике и телекомуникација* израђено је 120 нацрта (један на српском и 119 на енглеском језику) и 123 дефинитивна текста нацрта стандарда (три на српском и 120 на енглеском језику), а објављено је 97 стандарда и сродних докумената (три на српском и 94 на енглеском језику).

У области *информационих технологија* израђена су 622 нацрта (19 на српском и 603 на енглеском језику) и 695 дефинитивних текстова нацрта стандарда (21 на српском и 674 на енглеском језику), а објављена су 692 стандарда и сродна документа (20 на српском и 672 на енглеском језику).

Ради доношења српских стандарда и сродних документа, у 2012. години 38 комисија за стандарде у електротехничким областима стандардизације одржало је укупно 67 састанака.

Табела 2.2 – Број донесених и повучених српских стандарда и сродних документа у 2012. години – преглед по месецима

Месец	Број решења о доношењу и повлачењу српских стандарда и сродних документа	Број донесених српских стандарда и сродних документа			Број повучених српских стандарда и сродних документа	Број „Службеног гласника Републике Србије”
		На српском	На енглеском	Укупно		
Јануар	514/40-51-02/2012 од 30. јануара 2012. године	9	385	394	95	10/12
Фебруар	853/51-51-02/2012 од 29. фебруара 2012. године	11	422	433	86	25/12
Март	1246/42-51-02/2012 од 30. марта 2012. године	10	378	388	267	30/12
Април	1531/39-51-02/2012 од 27. априла 2012. године	28	420	448	118	47/12
Мај	1708/50-51-02/2012 од 23. маја 2012. године	19	441	460	293	56/12
Јун	1997/65-51-02/2012 од 21. јуна 2012. године	10	455	465	1073	61/12
Јул	2279/62-51-02/2012 од 25. јула 2012. године	15	322	337	879	80/12
Август	2517/59-51-02/2012 од 27. августа 2012. године	23	420	443	809	84/12
Септембар	2781/40-51-02/2012 од 24. септембра 2012. године	16	438	454	377	97/12
Октобар	3067/57-51-02/2012 од 26. октобра 2012. године	19	528	547	689	106/12
Новембар	3322/69-51-02/2012 од 29. новембра 2012. године	34	368	402	528	116/12
Децембар	3515/45-51-02/2012 од 20. децембра 2012. године	12	443	455	1157	122/12
УКУПНО:		206	5020	5226	6371	

На међународном плану, у 2012. години гласано је о укупно 300 документа које су припремили технички комитети и поткомитети Међународне електротехничке комисије (IEC) у којима надлежне комисије за стандарде имају статус „P” члана, тј. учесника (енгл. *participant*) или статус „O” члана тј. посматрача (енгл. *observer*). Од укупно 300 гласања, 99 су се односила на дефинитивне нацрте међународних стандарда (FDIS), 127 на нацрте међународних стандарда које су технички комитети ставили на гласање (CDV) и 74 на нове пројекте (NP). Од укупно 172 техничка радна тела IEC-а (95 техничка комитета и 77 поткомитета), одговарајуће комисије за стандарде у 58 тела имају статус „P” члана, у 93 тела статус „O” члана, тј. посматрача, а нису се изјасниле о статусу у преосталом 21 телу.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 2: Преиспитивање и одржавање српских стандарда и сродних документа

Сви српски стандарди и сродни документи (слично европским и међународним), морају да се редовно преиспитују и одржавају (ажурирају), да би се обезбедила њихова актуелност и релевантност, односно спречила њихова застарелост. Због енормног повећања интензитета рада од 2007. године и тежње да се у потпуности реализују годишњи планови доношења стандарда и сродних документа, пре свега када је реч о преузимању европских стандарда,

преиспитивање раније објављених стандарда до 2011. године вршено је у мери у којој је то било могуће. Међутим, посебним Планом преиспитивања српских стандарда и сродних докумената за 2012. годину било је предвиђено ванредно преиспитивање 6 906 српских стандарда и сродних докумената да би се из целокупног фонда националних стандарда и сродних докумената искључили сви они који су у супротности са европским стандардима.

Поменути планом било је планирано да се у 2012. години започне са преиспитивањем 6 906 стандарда, али је поступком преиспитивања у току године обухваћено 7 940 стандарда. Планом је било предвиђено да се у 2012. години поступак преиспитивања заврши за 6 864 стандарда, међутим извршено је преиспитивање 7 064 стандарда. Резултати спроведеног поступка преиспитивања су следећи: за 554 стандарда одлучено је да се покрене поступак доношења ихових измена, за 1 426 стандарда потврђена је релевантност, а за за 5 516 стандарда одлучено је да се повуку.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 3: Тумачење српских стандарда и сродних докумената

Тумачење српских стандарда и сродних докумената је једна од редовних активности које Институт обавља, како на захтев корисника стандарда, тако и на захтев органа државне управе и правосудних органа (судова). Потреба за тумачењем српских стандарда може да проишаје, на пример, из контекста судског поступка, када настане спор у вези са извршавањем обавеза из уговора две уговорне стране или када се српски стандард користи за доказивање завољавајућег квалитета производа, процеса или услуге. У 2012. години Институт је издао 11 тумачења у вези са српским стандардима из више области стандардизације.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 4: Израда годишњег плана доношења српских стандарда и сродних докумената за 2013. годину

Као национална организација за стандардизацију која је добровољно прихватила Кодекс добре праксе за припрему, доношење и примену стандарда, Институт је, као и сваке друге године, имао обавезу да припреми план доношења српских стандарда и сродних докумената за наредну годину и достави га заједничком информационом центру ISO-а и ИЕС-а у Женеви.

Према члану 22. став 1. тачка 3) Статута Института за стандардизацију Србије, годишњи план доношења српских стандарда и сродних докумената доноси Скупштина, на предлог управног одбора Института. Овај план објављује се на интернет страници Института. Скупштина Института може овластити управни одбор да између две редовне седнице скупштине, уместо ње, донесе годишњи план доношења српских стандарда и сродних докумената, као и његове измене и допуне.

План доношења српских стандарда и сродних докумената за 2013. годину утврђен је на 50. седници управног одбора Института, одржаној 11. октобра 2012. године, и постављен је на интернет страницу Института, како би био доступан члановима и оснивачу Института пре одржавања редовне седнице Скупштине. На предлог Управног одбора, Скупштина Института је на редовној седници, одржаној 31. октобра 2012. године, донела План доношења српских стандарда и сродних докумената за 2013. годину (бр. 1372/23-30-01/2012 од 31. октобра 2012. године) .

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 5: Израда каталога српских стандарда и сродних докумената за 2012. годину

Једна од редовних издавачких активности Института јесте и припрема Каталога српских стандарда и сродних докумената, који се објављује почетком сваке године и редовно ажурира и допуњава стандардима и сродним документима које је Институт објавио у претходној години. Тако је каталог за 2012. годину садржавао документе објављене у периоду од 1. јануара до 31. децембра 2011. године и корисницима је био на располагању у априлу 2012. године.

Каталог се већ низ година објављује искључиво у електронском облику, на компакт-дискovima. Разлог за то је пре свега смањење трошкова израде и времена потребног за његову припрему с обзиром на то да је каталог пре свега намењен размени оваквих публикација са осталим националним телима за стандардизацију, затим као бесплатна публикација која се доставља члановима Института, а занемарљив број одлази у продају на захтев корисника (у току 2012. године продато је десетак примерака ове електронске публикације).

С обзиром на то да се каталог припрема као директан испис из система за обраду података о стандардима, са чијом се пуном применом започело у току 2011. године, у њему се наилазило и на недостатке који су присутни у систему (проузроковане највећим делом преносом података из тзв. библиографске базе података о српским стандардима и сродним документима, која је напуштена после десетина година употребе, а да се при том подаци унети у њу нису редовно преиспитивали). Корекције података у систему редовно су се вршиле током 2012. године, што је допринело и квалитетнијем садржају каталога српских стандарда и сродних докумената.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 6: Издавање посебних публикација

Основни принцип којим се Институт руководи приликом објављивања збирки стандарда и других публикација јесте, пре свега, анализа потреба домаће јавности, односно потенцијалних корисника посебних издања Института, с једне стране, а са друге, то је подизање нивоа информисаности корисника стандарда о актуелним дешавањима у међународној и европској, односно националној стандардизацији. Посредно, од ове активности очекује се и повећање сопствених прихода Института.

У сарадњи са Друштвом за унапређивање заваривања у Србији и уз спонзорство Института „Гоша“, Гоша ФОМ-а, Messer Техногаса и других објављене су четири књиге збирки стандарда из области заваривања. Прва књига, *Обезбеђење квалитета у заваривању – Спецификације и квалификације технологија заваривања и лемљења*, изашла је из штампе у марту 2012. године и обухвата 15 српских стандарда (укупно 367 страна) на енглеском језику. Друга књига, *Обезбеђење квалитета у заваривању – Испитивања без разарања*, објединила је двадесет српских стандарда (укупно 413 страна), од којих је већина преведена на српски језик. Неке од области које се обрађују овим стандардима су: испитивање заварених спојева, класификација геометријских неправилности у металним материјалима, критеријуми прихватљивости грешака код електролучног заваривања алуминијума и његових заварљивих легура, ултразвучно испитивање, испитивање непропусности.

Трећом књигом под називом *Обезбеђење квалитета у заваривању – Технологија заваривања*, обухваћено је петнаест српских стандарда (укупно 378 страна), од којих су неки на српском, а неки на енглеском језику. Трећину садржаја чине најновији стандарди, који су донесени у 2011. и 2012. години и у њима се налазе препоруке за припрему споја, за заваривање металних материјала различитим поступцима, задаци и одговорности, положаји при заваривању и приказивање помоћу симбола. Последња, четврта књига зове се *Обезбеђење квалитета у заваривању – Квалификација и сертификација заваривача* и обухвата седам српских стандарда (укупно 205 страна), од којих је већина усвојена на енглеском језику. У њој су објављени сви стандарди који се односе на испитивање у циљу провере особа које обављају послове заваривања (заваривање топљењем) челика, алуминијума, бакра, никла, титана, цирконијума и њихових легура, као и проверу стручне оспособљености лемилаца (тврдо лемљење).

Уз подршку Немачког друштва за међународну сарадњу (GIZ) у оквиру програма за развој приватног сектора у Србији (ACCESS) Институт је, између осталих активности, реализовао и превођење и штампање публикације из области оцењивања усаглашености коју је објавила Међународна организација за стандардизацију (ISO). Реч је о публикацији под називом *Изградња поверења – Комплет алата за оцењивање усаглашености*, која пружа

свеобухватан преглед свих аспеката оцењивања усаглашености, истиче његову улогу на међународном тржишту и обухвата теме као што су технике, шеме, системи и тела за оцењивање усаглашености, веза између оцењивања усаглашености и Споразума ТВТ/ВТО, различите студије случаја и слично. Публикација је изашла из штампе у децембру 2012. године и у току следеће године Институт ће је бесплатно дистрибуирати малим и средњим предузећима која су оријентисана ка извозу, регулаторним органима, телима за оцењивање усаглашености, удружењима потрошача, невладиним организацијама, факултетима.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 7: Ревизија и одржавање базе библиографских података о српским стандардима и сродним документима

База библиографских података о српским стандардима и сродним документима била је најважнији информатички ресурс Института и, уопште, српске националне стандардизације, до успостављања новог информационог система, реализованог у оквиру пројекта „Техничка помоћ за кључне институције и тела у области стандардизације, акредитације, метрологије и оцењивања усаглашености у Србији”. Сви подаци из постојеће библиографске базе инкорпорирани су у нови систем и њихова даља обрада и употпуњавање врше се искључиво у новом систему.

С обзиром на то да се са пуном применом новог система започело у току 2011. године, база библиографских података у том периоду коришћена је искључиво као корективно средство за отклањање недостатака система и за прилагођавање новог система потребама Института, а не за обраду података о стандардима и сродним документима, те се она може сматрати напуштеним ресурсом, односно историјском библиографском базом.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 8: Издавање службеног гласила Института

Пошто је рад Института јаван, подаци о његовом раду и резултатима рада морају бити доступни јавности путем службеног гласила и Интернет-странице Института. Поред тога, на основу Закона о стандардизацији, Институт има обавезу да у свом службеном гласилу објављује обавештења о покретању поступка за доношење српских стандарда и сродних докумената, о њиховом стављању на јавну дискусију, као и обавештења о њиховом објављивању, односно повлачењу.

Службено гласило Института „ИСС информације” садржи информације у вези са објављеним и повученим српским стандардима и сродним документима, нацртима докумената који се стављају на јавну дискусију, покретањем поступка преиспитивања и резултатима преиспитивања српских стандарда и сродних докумената и оснивањем комисија за стандарде. Гласило се објављује једанпут месечно, последњег дана у месецу, и то само у електронском облику, на интернет страници Института. У 2012. години објављено је дванаест бројева овог гласила.

За 2012. годину било је планирано да се ово службено гласило обогати новим садржајем. Наиме, Институт је имао намеру да својим корисницима, осим информација које је у обавези да објављује, понуди и релевантне информације о европским и међународним стандардима и сродним документима. У том смислу, извршена је анализа које би информације требало понудити корисницима, припремљен је нови визуелни облик гласила, али с обзиром на ограничене људске ресурсе којима сектор задужен за ову активност располаже, као и на оптерећеност постојећих ресурса активностима усмереним на пружање подршке основној делатности, односно извршењу плана доношења српских стандарда, крајњи циљ није постигнут, те се реализација ове активности преноси у следећу годину.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 9: Развој и одржавање базе стандардизованих термина

У току 2012. године извршен је унос преко 4.000 термина, тако да база стандардизованих термина сада садржи више од 12.000 енглеских и српских термина (укључујући припадајуће дефиниције и друге податке) примењених у српским стандардима и сродним документима.

База је првенствено намењена члановима комисија за стандарде и стручним преводиоцима који израђују преводе европских и међународних стандарда на основу којих, затим, стручњаци у Институту припремају текстове нацрта одговарајућих српских стандарда.

Велики број српских стандарда и сродних докумената планираних за доношење у 2012. години на чијем објављивању су ангажовани запослени задужени и за развој термилошке базе (један запослени за избор и контролу термина и један запослени за унос термина у базу) узрок је што је рад на развоју базе недовољно ефикасан. Ипак, извршена је анализа термина који су унети у базу са аспекта области стандардизације које су покривене и статуса термина. При том је утврђено да је најактуелније стање у стандардима и терминологији на српском језику из области различитих система менаџмента. Стога је приоритет дат раду на избору и уносу термина из најновијих стандарда из те области да би се створили предуслови да се у првој половини следеће године објави и први штампани речник стандардизованих термина из области система менаџмента.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 10: Међународна сарадња у области стандардизације

Међународна сарадња Института у 2012. години састојала се првенствено у испуњавању статутарних обавеза Института и обављању редовних активности у вези са чланством у међународним и европским организацијама за стандардизацију, које обухватају:

Међународна организација за стандардизацију (ISO): редовни послови у вези са извршавањем дужности пуноправног члана ISO, као што је, на пример, гласање о нацртима међународних стандарда; администрирање и ажурирање Глобалног директоријума ISO у складу са новим правилима и поступцима за електронски начин рада, на основу којег овлашћени национални администратор у Институту управља свим функцијама које су стручњацима у Институту потребне у свакодневној сарадњи са Централним секретаријатом у Женеви; контакти са Централним секретаријатом и секретаријатима техничких комитета/ поткомитета које воде поједине земље чланови ISO; праћење и примена докумената Савета ISO и Одбора за управљање техничким пословима; припреме за учешће у раду Генералне скупштине ISO и комитета DEVCO, COPOLCO и CASCO, координација сарадње са техничким комитетима и др.

Међународна електротехничка комисија (IEC): редовни послови пуноправног члана IEC, нпр. гласање на нацрте међународних стандарда; контакти с Централним бироом IEC; праћење и примена статутарних докумената Савета IEC, Одбора за менаџмент стандардизацијом и Одбора за менаџмент сертификацијом; припреме за учешће у раду Генералног заседања IEC, и др.; пословима у вези са учешћем Института у међународним системима и шемама за оцењивања усаглашености електротехничких производа са захтевима IEC стандарда (IECEE CB Scheme).

Европски комитет за стандардизацију (CEN): послови у вези са чланством, нарочито имајући у виду интензивирање преузимања европских стандарда и сродних докумената у српски систем стандардизације (дозволе за преузимање, достављање референтних примерака преузетих европских стандарда и сродних докумената CEN и CENELEC Менаџмент-центру – ССМС); праћење статутарних и других докумената; припреме за учешће на заседању Генералне скупштине CEN; контакти с ССМС-ом, и др.

Европски комитет за стандардизацију у области електротехнике (CENELEC): послови у вези са чланством, нарочито имајући у виду интензивирање преузимања европских стандарда и сродних докумената у српски систем стандардизације; достављање референтних примерака преузетих европских стандарда и сродних докумената ССМС-у; праћење статутарних и других докумената; припреме за учешће на заседању Генералне скупштине CENELEC; контакти са ССМС -ом и др.

Европски институт за стандарде у области телекомуникације (ETSI): Са преузимањем функције „ETSI-јеве националне организације за стандардизацију” од Републичке агенције за електронске комуникације (РАТЕЛ), која је у претходном периоду обављала ту функцију, Институт је преузео и следећа права и обавезе: поштовање начела мировања (енгл. standstill);

организовање јавне дискусије у нашој земљи о сваком новом ETSI-јевом стандарду, када је то потребно; утврђивање националног става за гласање и/или достављање примедби на ETSI-јеве стандарде према утврђеној процедури; преузимање европских стандарда као српских, као и повлачење свих објављених српских стандарда који су у супротности са преузетим европским стандардима.

Активности у вези са пет претходно наведених међународних и европских организација обухватају и редовну кореспонденцију са њима, са појединим националним организацијама за стандардизацију члановима тих организација, са секретаријатима техничких комитета и поткомитета тих организација, као и са секретаријатима и радним телима неких других међународних и регионалних организација.

Послови међународне сарадње се једним делом реализују самостално, у Одељењу за међународну сарадњу и европске интеграције, а другим делом кроз тимски рад са представницима других организационих јединица Института. Послови који су реализовани тимским радом у Институту односили су се на активности у вези са:

- активностима Института у међународној шеми за оцењивање усаглашености електротехничких уређаја – IEC/CEC/CB;
- обављањем функције Контактне тачке Комисије Codex Alimentarius у нашој земљи;

Поред свега наведеног, у вези са међународном сарадњом и европским интеграцијама у 2012. години, остварени су следећи резултати:

- Вођена је евиденција и вршено је ажурирање листе важећих нацрта ISO стандарда и о њима су редовно информисани релевантни сарадници у Институту.
- Вршен је пријем и обрада фактура за чланарине међународних и европских организација.
- Гласано је о 241 радном документу у разним фазама доношења међународних стандарда ISO (81 документ у фазама ISO/FDIS и ISO/DIS, 64 документа у фази ISO/CD, а остатак у нижим фазама развоја стандарда).
- Гласано је о документима 58 техничких комитета и поткомитета IEC-а у којима комисије за стандарде имају статус “P” чланова. Укупно је гласано о 300 радних докумената у разним фазама доношења међународних стандарда IEC-а: FDIS – 99, CDV – 127 и други документи (NP, PAS, DTR, DTS) – 74, што чини 99,4 % остварења плана гласања о документима IEC-а за 2012. годину.
- Достављане су примедбе на IEC документе и у вези с тим вођена је неопходна преписка са секретарима међународних техничких комитета, поткомитета и радних група (IEC/TC, SC, WG).
- Наручивани су европски стандарди који су били потребни за рад комисија за стандарде и преузимање, а Институт их није имао у свом фонду.
- Редовно су достављани квартални извештаји о продатим ISO и IEC стандардима, у складу са уговорним обавезама.
- Са Америчким друштвом инжењера за моторна возила (SAE¹¹), које је ISO именовao као регистрациону агенцију (engl. *Registration Authority*) за вођење регистара идентификационих шифара произвођача возила (WMI¹²) према стандарду ISO 3780:2009 и идентификационих шифара произвођача делова (WPMI¹³) према стандарду ISO 4100:1980, сарађивано је ради регистровања шифара које у 2012. години додељиване произвођачима возила и произвођачима делова возила у Србији.

¹¹ SAE = Society of Automotive Engineers

¹² WMI = World Manufacturers Identifier

¹³ WPMI = World parts manufacturer identifier (code)

- У ИЕС-овој бази податка о експертима редовно су ажурирани подаци о српским експертима које је Институт, као национални комитет ИЕС за Србију, именовано за рад у појединим техничким редним телима ИЕС-а.
- У контексту поступка редовног преиспитивања ISO стандарда у петогодишњим интервалима после њиховог објављивања, на захтев ISO редовно су достављане тражене информације о томе да ли су преиспитивани међународни стандарди у нашој земљи преузети као SRPS ISO стандарди (као идентични или модификовани), као и о националном ставу у вези са потребом њихове ревизије, односно потврђивања њиховог важења за наредни петогодишњи период. Обављено је систематско преиспитивање 124 ISO стандарда.
- Ради информисања унутар Института уредно су достављане информације о европским електротехничким стандардима (EN/HD) и нацртима нових стандарда (prEN/prHD) који су објављени у претходној недељи, затим информације о изменама и допунама објављених стандарда, као и гласило „Weekly Newsletter for Affiliate Serbia” (за CENELEC-ове техничке комитете и поткомитете у којима одговарајуће комисије за стандарде имају статус посматрача, тј. „О” статус).
- Члановима комисија за стандарде и запосленима у Институту додељиване су лозинке за директни, електронски приступ документима ISO-а, односно ИЕС-а.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 11: Сарадња са органима државне управе у вези са приступањем наше земље СТО и ЕУ

У складу с континуитетом међународне сарадње Института, у 2012. години дошло је до даљег напретка редовних и новозапочетих послова у вези са европским интеграцијама Републике Србије и преговорима о њеном приступању Светској трговинској организацији (СТО). Сарадња са надлежним министарствима и Канцеларијом за европске интеграције састојала се од следећих активности:

- учешћа Института у припремању материјала за састанке Унапређеног сталног дијалога са ЕУ, као и за техничке преговоре са Европском комисијом у сегменту „Трговина – слободно кретање робе” (последњи извештај поднет је 24. маја 2012. године у Бриселу);
- учешћа Института у припремању материјала за преговоре о приступању наше земље СТО, у делу које се односи на Споразум СТО о техничким препрекама у трговини;
- учешћа у периодичном попуњавању упитника и матрица на захтев Канцеларије за европске интеграције које се односе на Национални план интеграције Републике Србије у ЕУ (НПИ).

Послови у вези са поменутима активностима обухватили су: проучавање примљених материјала, упоређивање претходног стања са постигнутим напретком, припрему материјала који се односе на Институт, кореспонденцију са надлежним министарствима Владе Републике Србије и другим органима и др.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 12: Учешће представника Института на заседањима управних и других тела међународних и европских организација за стандардизацију

Захваљујући спонзорству Европске комисије и њеном програму ТАИЕХ, у току 2012. године представник Института и представник Привредне коморе Србије учествовали су у раду радионице која је била посвећена унапређењу учествовања малих и средњих предузећа у процесу стандардизације, која је одржана од 24. до 25. јануара 2012. у Бриселу, Белгија.

У европским организацијама за стандардизацију CEN и CENELEC Институт има статус придруженог члана и не учествује у доношењу одлука, али има право да његови представници учествују на заседањима генералних скупштина и техничких комитета у

својству посматрача и на тај начин стичу неопходно искуство које је потребно да би Институт стекао статус пуноправног члана у тим организацијама. У том контексту, директор Института и руководилац Сектора за информативно-издавачку делатност учествовали су на 52. заседању Генералне скупштине CENELEC-а, 38. заседању Генералне скупштине CEN-а и 8. заједничком годишњем заседању CEN-а и CENELEC-а, која су одржана 6. и 7. јуна у Албени, Бугарска. Учешће на тим заседањима проистиче из статутарних обавеза Института, као формалног члана CEN-а и CENELEC-а у име Републике Србије.

У вези са међународним активностима као националног члана у систему ИЕСЕЕ, тачније у СВ шеми тог система, делегација Института није могла да учествује на редовном, годишњем заседању Управног комитета за сертификацију (СМС) ИЕСЕЕ-СВ шеме, које је одржано од 27. и 28. јуна у Лондону, Велика Британија, због тога што ИНН „Винча” – Лабораторија ГАМА није могла да испуни своје обавезе у погледу учествовања у плаћању трошкова за представника Института (40 %), а и АД „Квалитет” – Ниш није могло да учествује из својих разлога.

У јануару 2009. године директор Института именован је за члана Саветодавне групе председника Комитета за земље у развоју (ISO/DEVCO/CAG) у мандатном периоду 2009-2010, а у марту 2011. године поново је именован за члана истог тела у мандатном периоду 2011-2012. У том својству он је учествовао на 17. седници ISO/DEVCO/CAG, која је одржана 13. и 14. марта у Женеви (Швајцарска) и 18. седници, која је одржана у 20. септембра у Сан Дијегу (САД).

Директор Института и руководилац Сектора за опште области стандардизације учествовали су на 35. заседању Генералне скупштине ISO-а и 46. заседању Комитета за земље у развоју ISO/DEVCO, која су одржана од 17. до 21. септембра у Сан Дијегу (САД).

Директор Института и руководилац Сектора за електротехничку стандардизацију учествовали су на 76. Генералном заседању Међународне електротехничке комисије (IEC), које је одржано од 1. до 5. октобра у Ослу, Норвешка.

Директор Института учествовао је на стручном скупу *ISO Форум директора националних организација за стандардизацију у Централној и Источној Европи и Централној Азији*, који је одржан од 18. до 20. јуна у Бакуу, Азербејџан, на позив генералног секретара ISO-а.

У сарадњи са Међународном организацијом за стандардизацију (ISO), од 9. до 10. октобра Институт је организовао семинар *„ISO 22000 – Системи менаџмента безбедношћу хране”*. Семинар је одржан у Привредној комори Србије за 50 српских стручњака за безбедност хране. Поред експерта ISO-а, предавачи су били и српски стручњаци са Универзитета у Београду и надлежних органа државне управе.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 13: Учешће представника Института и српских стручњака у раду техничких радних тела међународних и европских организација за стандардизацију

У оквиру својих редовних активности, у 2012. години Институт је координисао учешће српских стручњака у предлагању, изради, утврђивању, преиспитивању и одржавању међународних стандарда и сродних докумената, као и на заседањима техничких радних тела међународних организација за стандардизацију ISO и IEC и њиховог заједничког техничког комитета за информациону технологију ISO/IEC JTC 1.

На основу права која проистичу из садашњег статуса Института у CEN-у, у складу са годишњим планом службених путовања у иностранство, једна представница Института учествовала је на 27. заједничком годишњем заседању техничких комитета CEN/TC 292 (Карактеризација отпада), CEN/TC 308 (Карактеризација муљева) и CEN/TC 345 (Карактеризација земљишта), које је одржано од 26. до 29. јуна у Стокхолму, Краљевина Шведска. Такође, једна представница Института учествовала је на 20. Пленарном заседању техничког комитета CEN/TC 114 (Безбедност машина) који је одржан од 24. до 25. септембра у Стокхолму, Краљевина Шведска.

Слично претходном, на основу права која Институт има као придружени члан CENELEC-а, у складу са годишњим планом службених путовања у иностранство, један представник Института учествовао је на заседању техничког комитета CENELEC/TC 64 (*Електричне инсталације и заштита од електричног удара*), које је одржано од 23. до 25. априла у Франкфурт, Немачка.

Ове активности су изузетно значајне за Институт и све учеснике у српској националној стандардизацији, јер ће српски стручњаци и представници Института, учествујући у њима, стицати неопходно искуство у раду европских техничких радних тела за стандардизацију, што представља један од услова за касније пуноправно чланство Института у европским организацијама за стандардизацију.

Захваљујући спонзорству Међународне организације за стандардизацију (ISO) и њеном програму техничке помоћи за земље у развоју (ISO/DEVCO), у току 2012. године представници Института и спољни сарадници (председници и чланови комисија за стандарде) учествовали су на следећим међународним скуповима:

- ISO-овој регионалној радионици „Упознавање са е-услугама ISO-а”, која је одржана од 6. до 8. марта у Загребу, Хрватска (учествовале су две представнице Института – руководилац Сектора за информативно-издавачку делатност и самостални саветник у Одељењу за међународну сарадњу и европске интеграције);
- заседању техничког комитета ISO/TC 223 (Друштвена безбедност), које је одржано од 28. маја до 1. јуна у Боготи, Колумбија (учествовао је председник Комисије за стандарде A223, Друштвена безбедност);
- ISO-овој међународној радионици о водама, која је одржана 25. и 26. јула у Кобеу, Јапан (учествовао је један члан комисије за стандарде из дате области);
- ISO-овој регионалној обуци „Маркетинг и промоција међународних стандарда”, која је одржана од 31. октобра до 2. новембра у Букурешту, Румунија (учествовале су две представнице Института – руководилац Сектора за заједничке послове и руководилац Инфоцентра);
- заседању радне групе ISO/CASCO/WG 21 (Сертификација система менаџмента) које је одржано од 27. до 29. новембра у Женеви, Швајцарска (на којем је учествовала једна представница комисије за стандарде A176);
- два заседања радне групе ISO/CASCO/WG 37 (Трајање провера), која су одржана од 23. до 25. јула и од 10. до 12. децембра у Женеви, Швајцарска (на којима је учествовала једна представница комисије за стандарде A176; на другом заседању учествовала је на изричит позив ISO-а);
- ISO-овој међународној радионици за земље у развоју „ISO 26000 – Друштвена одговорност”, која је одржана од 5. до 6. новембра у Женеви, Швајцарска (учествовао је председник комисије за стандарде из дате области).

Учешће техничких и других стручњака из српских предузећа и установа у раду међународних и европских тела за стандардизацију, као и представника Института, има изузетан значај за даљи развој наше националне стандардизације и усаглашавање српских стандарда са међународним и европским стандардима, како ради пријема наше земље у СТО, тако и ради пријема у ЕУ.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 14: Промоција примене стандарда и сродних докумената

Примена стандарда и сродних докумената је по дефиницији необавезна, па је за успешну презентацију предности примене стандарда и сродних докумената потребно уложити рад стручњака и одређена новчана средства Института у самостално организовање семинара, курсева и радионица, с једне стране, као и узимањем учешћа у различитим манифестацијама и на стручним скуповима које организују други ентитети.

На основу анализе потреба корисника услуга Института (интересовање за поједине области стандардизације), обавеза које проузрокује успостављање новог законодавног оквира, стања привреде и конкурентских активности на тржишту, Институт је у 2012. години одржао седам семинара на следеће теме:

- SRPS ISO 9001 – Тумачење захтева стандарда и његова имплементација (28. фебруара);
- Исправе и знакови усаглашености у техничком законодавству новог приступа (20. априла, 27. априла, 18. маја, 19. октобра и 23. октобра);
- Управљање амбалажом и амбалажним отпадом – техничка регулатива и стандарди (15. јуна).

Задовољство полазника семинара, који су високим оценама вредновали пре свега стручност предавача, као и остварени финансијски резултати, показују да пружање услуге едукације представља значајан потенцијал Института и да она може да буде подстицај и допуна основној активности – раду на доношењу стандарда.

Такође са циљем промоције примене стандарда, представници Института учествовали су на следећим стручним скуповима и другим манифестацијама:

Представница (руководилац) Одељења за саобраћај, возила и механизацију одржала је презентацију из области логистике на стручном скупу на коме је представљен стандард SRPS EN 15635 о примени и одржавању складишне опреме, а који је одржан 23. маја у Београду, у организацији компаније InTeSe GmbH & Co. KG из Немачке.

Представница Одељења за хемијске технологије учествовала је на стручном скупу „Радионица REC – Извештавање и преглед стања регулативе и стандардизације”, која је одржана 25. септембра 2012. године у регионалној канцеларији за Србију, у Београду.

Представница Одељења за хемијске технологије и представнице Одељења за безбедност, заштиту и животну средину учествовале су у панел-дискусији „Средства и опрема личне заштите”, која је одржана 28. маја на 38. међународном сајму „112 expo”.

Представнице Одељења за безбедност, заштиту и животну средину учествовале су на следећим стручним скуповима:

- семинару „Скрининг методе брзе анализе отпада на терену”, који је одржан 1. марта 2012. године у Градском заводу за јавно здравље, у Београду;
- ТАИЕХ семинару „Green Voluntary Mechanism – EMAS and Ecolabeling”, који је одржан 29. и 30. маја 2012. године у Београду;
- конференцији „PACE”, која је одржана 4. маја 2012. године у Привредној комори Србије у Београду;
- панел-дискусији „Средства и опрема личне заштите”, која је одржана у оквиру 38. Међународног сајма „112 expo” 28. маја 2012. године на Београдском сајму;
- семинару „Класификација отпада: Критеријуми за класификацију отпада у опасни отпад и транспорт опасног отпада- практична примена”, који је одржан 7. фебруара 2012. године у Привредној комори Србије у Београду;
- семинару „Критеријуми за прихватање отпада на депоније и постројења за третман отпада”, који је одржан 21. фебруара 2012. године у Привредној комори Србије у Београду;
- семинару „Противпожарна безбедност у зградама”, који је одржан 10. и 11. октобра у Требњу, Словенија, у организацији и уз финансијску подршку компаније „TRIMO”;
- конференцији „Квалитет – добри примери праксе”, која је одржана 25. октобра у Зрењанину и на којој је презентирани рад на тему „Како управљати амбалажним отпадом да би се смањиле количине отпада који се одлаже на депоније”;

- семинару „Еколошки одржива пластична амбалажа“, који је одржан 27. септембра у Београду;
- промоцији лабораторијског неутрализатора киселог и базног садржаја из амбалажног отпада и лабораторијског отпада, који је одржан 27. септембра на Пољопривредном факултету у Земуну;
- 23. националној и 4. међународној конференцији „Бука и вибрације“, која је одржана 18. октобра у Нишу;
- конференцији „Недеља квалитета“, која је одржана 5. и 6. новембра године у Привредној комори Србије у Београду и на којој је презентирао рад на тему „Менаџмент заштите животне средине: Серија стандарда ISO 14000 – међународни и национални аспект“; и
- конгресу о буци, који је одржан 7. новембра у Београду.

Представник Одељења за машинство учествовао је на следећим стручним скуповима:

- саветовању „Заваривање 2012 и IBR 2012“, које је одржано од 10. до 12. октобра на Дивчибарама, на којем је изложио рад на тему „Постојеће стање стандарда у области заваривања у Србији“;
- стручном семинару „Безбедност машина и лифтова – Проблематика пројектовања, едукације, израде, контроле и сервисирања лифтова“, који је одржан 6. новембра у Инжењерској комори Србије – Регионални центар Нови Сад, на којем је изложио рад на тему „Српски стандарди из области транспортних средстава (лифтови, покретна степеништа и газирани)“.

Представнице Одељења за пољопривреду, прехранбену и дрвну индустрију и шумарство учествовале су на следећим стручним скуповима:

- семинару „ISO 22000 – Системи менаџмента безбедношћу хране“, у организацији Међународне организације за стандардизацију (ISO) и Института за стандардизацију Србије и сарадњи са Привредном комором Србије, који је одржан 9. и 10. октобра у Привредној комори Србије у Београду;
- међународној конференцији „Биолошка безбедност и квалитет хране“, која је одржана 4. и 5. октобра у Хотелу „М“ у Београду, у организацији Пољопривредног факултета у Новом Саду;
- радионици за планирање пројекта „Смањење баријера за убрзани развој биомасе у Србији“, организатор – Привредна комора Србије и Програм Уједињених нација за развој (УНДП) у сарадњи са Министарством за енергетику, развој и заштиту животне средине РС, која је одржана 23. новембра 2012. године у Привредној комори Србије, Београд.

Представник Одељења за грађевинарство учествовао је на следећим стручним скуповима:

- регионалном скупу посвећеном усвајању и примени Еврокодова у оквиру пројекта „Постизање највишег безбедносног и техничког квалитета у грађевинарству“, који је одржан 21. новембра у Подгорици, Црна Гора;
- конференцији „Домаћи материјали за будућност Србије“, која је одржана 13. децембра у Привредној комори Србије у Београду.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 15: Редовни правни послови у области стандардизације

Редовни правни послови у области стандардизације обављају се у Одељењу за правне, кадровске и опште послове. Правни послови у области стандардизације обухватили су следеће активности:

- а) Објављивање стандарда и предмети у вези са стандардима
- припремљено је 12 решења о доношењу укупно 5.226 српских стандарда и сродних докумената, као и о повлачењу укупно 6.371 српских стандарда и сродних докумената, која су објављена у „Службеном гласнику РС”;
- б) Тумачења и мишљења
- пружане су консултације при изради мишљења која су припремали други сарадници у Институту и припремљено је више тумачења у вези са стандардима, на захтев заинтересованих страна;
- в) Закони и подзаконски акти
- припремљена су мишљења у вези неколико подзаконских аката, која су тражена од Института;
- г) Остало
- пружање савета сарадницима и странкама;
 - присуствовање семинарима у вези са техничком регулативом
 - израда материјала за девет седница Управног одбора Института;
 - израда материјала за пет седница Надзорног одбора;
 - израда материјала за редовну седницу Скупштине;
 - обрада пријава за учлањење, односно захтева за престанак чланства у Институту;
 - израда интерних општих аката Института (десет у 2012. години);
 - учешће у изради Измена и допуна акта о процени ризика;
 - израда нацрта Извештаја о реализацији Програма рада Института за 2011. годину, нацрта Извештаја о раду Управног одбора за 2011. годину, нацрта Извештаја надзорног одбора о извршеном надзору над законитошћу рада органа и финансијском пословању Института за стандардизацију Србије у 2011. години, нацрта извештаја Управног одбора о доношењу Програма рада Института за 2012. годину, нацрта Програма рада Института за 2013. годину, итд;
 - припрема и закључивање око 30 различитих уговора (организација семинара, штампање збирки стандарда, стручно усавршавање, ситне набавке, сарадња, итд);
 - спровођење четири поступка јавне набавке мале вредности у складу са важећим прописима;
 - обављање послова везаних за набавке, текуће поправке и одржавање зграде и опреме, излучивање безвредног регистратурског материјала, уређење архиве и други;
 - комплетирање система противпожарне заштите и праћење спровођења мера у складу са Законом;
 - успостављање базе података о запосленима у Институту који учествују у раду радних тела, комисија и стручних група у државним органима;
 - праћење и организација спровођења стручног усавршавања и обуке у складу са Програмом рада Института и вођење листе компетенција запослених;
 - израда аката и спровођење активности у вези годишњег пописа имовине и обавеза;
 - израда Плана волонтирања за 2012. годину и пратећих аката и извештавање Министарства рада и социјалне политике у вези организације волонтирања;
 - припрема већег броја пријава за запослене, решења за годишње одморе, решења за службена путовања у иностранство, плаћена одсуства, као и потврда из радног односа за различите намене, укупно 162 предмета са 1 587 акта;
 - завођење и обрада укупно 3.602 предмета и 19.711 аката;

- отпремање 4.845 поштанских пошиљки;
- умножавање 208.347 разних докумената, од чега 55.688 копија домаћих и иностраних стандарда и повезивање 193 копије разних материјала;
- праћење поступка укњижбе права власништва над објектом у коме се налази Институт и сарадња са Републичким геодетским заводом и Републичком дирекцијом за имовину;
- прибављање мишљења и тумачења од државних органа у вези са радом Института.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 16: Продаја стандарда и сродних докумената

Институт највећи део сопствених прихода остварује од продаје српских стандарда, сродних докумената и других публикација. Поред тога, на основу закључених уговора о коришћењу ауторских права, умножавању и дистрибуцији, Институт продаје и:

- међународне стандарде и сродне документе (ISO, IEC и ISO/IEC);
- британске стандарде и сродне документе (BS);
- немачке стандарде и сродне документе (DIN);
- руске стандарде и сродне документе (ГОСТ Р);
- међудржавне стандарде и сродне документе (ГОСТ) који важе на територији чланица Заједнице Независних Држава – ЗНД (Азербејџана, Јерменије, Белорусије, Грузије, Казахстана, Киргистана, Молдавије, Руске Федерације, Таџикистана, Украјине и Узбекистана);
- стандарде Америчког друштва за испитивање и материјале (ASTM);
- стандарде Европског института за стандарде из области телекомуникација (ETSI).

Продајом српских стандарда и сродних докумената, других публикација и пружањем информација о стандардима, Институт је у 2012. години остварио укупан приход од 25.827.594 динара, а од тога: 21.279.752 динара од продаје српских стандарда и сродних докумената, 898.875 динара од котизација за семинаре, 288.998 динара од продаје збирки стандарда из области система менаџмента квалитетом и из области заваривања, 40.000 динара од доделе WPMI – сертификата и 264.149 динара од донације Немачког друштва за међународну сарадњу (GIZ), намењене превођењу и штампању ISO публикације. Поред тога, продајом репродукција међународних стандарда и сродних докумената, као и националних стандарда и сродних докумената других земаља (Немачке, Велике Британије, Русије, Америчког друштва за испитивање и материјале) остварен је приход од 3.055.820 динара.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 17: Пружање и продаја информација о стандардима

У 2012. години Информациони центар Института је остварио следеће резултате у вези са информисањем и односима са јавношћу:

- припремио је одговоре на 938 писаних упита које су доставиле заинтересоване стране из земље, као и на 205 упита заинтересованих страна из иностранства, које желе да успоставе трговинске односе са Србијом;
- у току сваког радног дана у просеку је одговорено на преко 50 телефонских упита;
- у циљу реализације годишњег плана доношења српских стандарда и сродних докумената, из збирки европских (CEN и CENELEC) и међународних (ISO и IEC) стандарда, као и из збирке стандарда Америчког удружења за испитивање и материјале (ASTM), које су Институту доступне у електронском облику, сарадницима у Институту прибављено је око 9 000 електронских верзија стандарда;
- Европском комитету за електротехничку стандардизацију (CENELEC) и Европском комитету за стандардизацију (CEN) редовно су достављани извештаји о напретку

Института у преузимању европских стандарда, закључно са 31. децембром 2012. године;

- у Информационом центру сваког дана услужене су просечно 4 странке које су биле заинтересоване за информације о српским, међународним, европским и националним стандардима развијених земаља или земаља у региону;
- свакодневно су припремане потребне информације за сараднике у Институту који међународне или европске стандарде користе као документациону основу за израду српских стандарда;
- редовно су обрађивани документи које је Информациони центар примао од међународних, европских и националних организација за стандардизацију других земаља;
- сарадници у Институту су редовно информисани о часописима које је Информациони центар примао;
- редовно су вршена претраживања база података и релевантних Интернет-страница за потребе сарадника из Института, као и за екстерне кориснике услуга Института;
- издато је 2 607 предрачуна и 2 372 рачуна за набавку стандарда, сродних докумената и посебних публикација Института (збирки стандарда и сл.), претраживање база података и тумачења стандарда;
- запослени у Информационом центру су активно учествовали у припремама и организовању седам семинара који су одржани у току године Институту;
- руководилац Инфоцентра и представница Одељења за хемијске технологије, у склопу реализације споразума о пословно-техничкој сарадњи између Института и Факултета организационих наука, 4. маја 2012. године одржале су том факултету предавање за студенте, на тему „Стандардизација и улога националног тела за стандардизацију Србије”;
- за потребе одржавања састанака комисија за стандарде и сродна докумената, сарадницима у Институту заштићено је око 9 000 разних стандарда и других докумената.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 18: Учествовање у изради техничких прописа и усклађивању домаћег техничког законодавства са техничким законодавством ЕУ

У 2012. години Институт је интензивно сарађивао са министарствима у циљу израде и доношења техничких прописа који се усклађују са техничким законодавством ЕУ.

Представници Одељења за машинство учествовали су у раду следећих тела:

- Комисије за утврђивање испуњености захтева за именовање тела за разврставање опреме под притиском, Комисије за утврђивање испуњености захтева за именовање тела за прегледе и испитивања опреме под притиском и Комисије за именовање тела за оцењивање усаглашености опреме под притиском из Правилника о прегледима опреме под притиском током века употребе и Правилника о техничким захтевима за пројектовање, израду и оцењивање усаглашености опреме под притиском (одржано је 6 састанака);
- Комисије за утврђивање испуњености захтева за именовање тела за оцењивање усаглашености из Правилника о безбедности лифтова (одржана су два састанка);
- Комисије за утврђивање испуњености захтева за именовање тела за оцењивање усаглашености из Правилника о безбедности машина (одржана су три састанка);
- Радне групе за израду Правилника о техничким условима за безбедан транспорт гасоводима притиска већег од 16 bar, подзаконског акта за спровођење Закона о

цевоводном транспорту гасовитих и течних угљоводоника и дистрибуцији гасовитих угљоводоника (одржано је седам састанака);

- Радне групе за израду Правилника о техничким условима за безбедан транспорт течних угљоводоника нафтоводима и продуктоводима, подзаконског акта за спровођење Закона о цевоводном транспорту гасовитих и течних угљоводоника и дистрибуцији гасовитих угљоводоника (одржана су четири састанка);
- Комисије за именовање и овлашћивање тела за оцењивање усаглашености типа амбалаже, односно посуда под притиском или цистерни за транспорт опасног терета.

Једна представница Одељења за хемијске технологије учествовала је у раду Комисије за именовање тела за оцењивање усаглашености у вези са Правилником за техничке захтеве за течна горива нафтног порекла, као и у раду Радне групе за израду Правилника о техничким и другим захтевима за течна горива нафтног порекла (укупно су одржана три састанка).

У Министарству за инфраструктуру и енергетику, Сектор за путеве и безбедност, одржана су три састанка Стручне радне групе за безбедност и унапређење путне инфраструктуре – Тела за координацију безбедности саобраћаја на путевима, у чијем раду је учествовала једна представница Одељења за саобраћај, возила и механизацију.

Једна представница Одељења за грађевинарство учествовала је на два састанка у вези будућим активностима на доношењу Уредбе о грађевинским производима, и то на једном у Министарству животне средине, рударства и просторног планирања и на једном у Инжењерској комори Србије, а у организацији претходно наведеног министарства.

Представнице Одељења за безбедност, заштиту и животну средину учествовале су у изради Акционог плана за спровођење Стратегије за заштиту од пожара, у Радној групи за израду Правилника о опреми и заштитним системима намењеним за употребу у потенцијално експлозивним атмосферама (укупно су одржана три састанка), у Радној групи за израду Правилника о буци коју емитује опрема која се употребљава на отвореном простору, као и у раду Комисије за утврђивање испуњености услова за признавање важења иностраних исправа за област техничких прописа из области заштите од пожара грађевинских конструкција.

Једна представница Одељења за пољопривреду, прехранбenu и дрвну индустрију и шумарство учествовала је у раду Подгрупе 11 (Пољопривреда и рурални развој), Подгрупе 12 (Безбедност хране, ветеринарска и фитосанитарна политика) и Подгрупе 13 (Рибарство) у вези са припремањем прилога за Национални програм усвајања правних тековина (НПАА).

На захтев Министарства животне средине, рударства и просторног планирања, Институт је предложио своје представнике за чланове и заменике чланова следећих радних група:

- Радне групе за израду Правилника о техничким и другим захтевима за бетонски челик; и
- Радне групе за израду предлога измена Наредбе о обавезном атестирању цемента.

На захтев „ЈП Путеви Србије”, Институт је предложио две представнице за учешће у пројекту рехабилитације саобраћаја.

По један представник Сектора за електротехнику учествовао је у раду Радне групе за именовање тела у Министарству културе, информисања и информационог друштва, а у вези са Правилником о радио и телекомуникационој терминалној опреми, у раду Радне групе за припрему прописа о енергетском обележавању апарата за домаћинство у Министарству инфраструктуре и енергетике и у раду Комисије за израду правилника за електричне инсталације ниског напона.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 19: Службено обавештавање о стандардима у складу са захтевима релевантних докумената СТО и ЕУ

На основу Уредбе о поступку пријављивања и начину информисања који се односе на техничке прописе, оцењивање усаглашености и стандарде („Службени гласник РС”, бр. 45/2010), Институт има обавезу да као информативни центар за стандарде одговара на захтеве потписника међународних споразума и других заинтересованих страна и обезбеђује документе у вези са стандардима који су донети или предложени за доношење у Републици Србији, у складу са Кодексом добре праксе за припрему, доношење и примену стандарда. По пријему Републике Србије у Светску трговинску организацију, Институт ће и формално започети са остваривањем те своје функције. До тада, на основу обавеза које проистичу из чланства у европским организацијама за стандардизацију CEN и CENELEC, Информациони центар Института редовно обавештава јавност о пројектима и нацртима изворних националних стандарда осталих чланица CEN-а и CENELEC-а објављивањем месечног регистра нотификација на Интернет-страници Института.

Такође, Информациони центар од 2011. године редовно врши пријављивање (нотификацију) изворних српских стандарда и српских стандарда који као основу за доношење имају националне стандарде других земаља. У 2012. години CEN/CENELEC Менаџмент центру прослеђено је 65 таквих нотификација.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 20: Одржавање базе комплетних текстова српских стандарда и сродних докумената и побољшање њихове заштите

Сви српски стандарди и сродни документи могу бити испоручени као штампане публикације (на папиру) и у електронској верзији (на компакт-дискетима). Сваке године се повећава број домаћих корисника и купаца који тражи електронске верзије стандарда и сродних докумената. Из тог разлога, у 2012. години одељење Института задужено за реализацију ове активности интензивно је радило на допуњавању базе комплетних текстова српских стандарда и сродних докумената и њиховој заштити. Такође, рестриктивним приступом централизованом систему у којем се складиште комплетни текстови српских стандарда и сродних докумената значајно је повећан степен њихове сигурности и заштите од неовлашћеног умножавања и дистрибуције.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 21: Одржавање Интернет-презентације Института

Током целе 2012. године редовно је одржавана и употпуњавана новим садржајима Интернет-презентација Института, која је осмишљена 2010. године у оквиру реализације пројекта „Техничка помоћ за кључне институције и тела у области стандардизације, акредитације, метрологије и оцењивања усаглашености у Србији”. Корисници су редовно информисани о свим актуелностима у вези са радом Института на доношењу стандарда и осталим активностима и новостима из области стандардизације како националне, тако и међународне и европске. Вестима на сајту обележени су, између осталог, Светски дан метрологије, Светски дан акредитације и Светски дан стандарда. Такође, Интернет-презентација Института коришћена је као најважније средство информисања корисника о пружању услуга едукације, односно семинарима које је на различите теме Институт организовао током године, као и о публикацијама које је објавио. С друге стране, Интернет-презентација је пружила могућност корисницима свих врста услуга Института да на најнепосреднији начин искажу своје мишљење о њима, што је представљало значајан подстицај за побољшање и подизање квалитета рада Института.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 22: Одржавање референтних збирки међународних, европских и српских стандарда и сродних докумената

Стандардотека Информационог центра Института располаже комплетним, уређеним збиркама српских стандарда (SRPS), међународних стандарда (ISO, IEC, ISO/IEC) и свих европских стандарда (EN). Комплетне збирке међународних и европских стандарда доступне су у електронском облику, тј. на компакт-дискетима или *on-line*, а збирка српских стандарда

доступна је такође у електронском облику, на компакт-дискovima. Све збирке је у 2012. години Институт редовно одржавао (ажурирао).

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 23: Одржавање архивске збирке српских стандарда и сродних докумената на које се врши позивање у техничким прописима

За потребе органа државне управе и других заинтересованих страна Институт одржава архивску збирку неважећих (повучених) српских стандарда и сродних докумената на које се врши позивање у законима, техничким прописима и другим правним актима. Поменути стандарди и сродни документи су у сваком тренутку доступни за потребе надзора на тржишту и евентуалне судске спорове.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 24: Обучавање корисника стандарда и стручњака који желе да активније учествују у активностима националне и/или међународне стандардизације

Институт одржава предавања, семинаре и друге облике едукације за заинтересоване стручњаке из индустрије, органа државне управе, тела за оцењивање усаглашености и других ентитета, као и за студенте на универзитетима, на којима им се пружају основне информације у вези са стандардима, стандардизацијом и сродним активностима, или дају конкретне инструкције за ефективну примену стандарда за које су они посебно заинтересовани. Тако је у априлу 2012. године Институт потписао Споразум о пословно-техничкој сарадњи са Високом школом струковних студија „Београдска политехника”, на основу којег студенти те школе имају могућност да се кроз студентску праксу и волонтерски рад у Институту додатно образују и унапређују стечена теоријска знања и практичне вештине у области стандардизације. Студентима овог факултета је 10. децембра 2012. године одржано предавање на тему система менаџмента квалитетом и система менаџмента безбедношћу информација. У априлу 2012. године сличан споразум потписан је и са Факултетом организационих наука Универзитета у Београду, али из њега је проистекао и посебан Споразум о сарадњи на истраживањима захтева за квалитет услуга Института за стандардизацију Србије, у оквиру су студенти Факултета организационих наука припремали своје семинарске радове. Фокусирајући се пре свега на услуге продаје стандарда и пружање информација о стандардима, користећи различите технике и онлајн анкету за кориснике (или потенцијалне кориснике) услуга Института, студенти су се у свом истраживању бавили питањем да ли је и колико је познат рад Института, између осталих и студентској популацији, као и евентуалним могућностима за побољшање начина пружања услуга Института.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 25: Одржавање базе података о комисијама за стандарде и њиховим члановима

Институт поседује базу података о комисијама за стандарде и њиховим члановима која се мора редовно ажурирати са оснивањем сваке нове, односно реорганизацијом или распуштањем сваке постојеће комисије. У току 2012. године база је редовно ажурирана подацима о новооснованим и реорганизованим односно расформираним комисијама.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 26: Пружање посебних услуга на основу уговора

У току 2012. године није било интересовања ни исказаних потреба привредних организација и других ентитета да Институт пружа услуге у вези са стандардима и стандардизацијом које би биле регулисане непосредним уговором између Института и корисника услуга.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 27: Развој и одржавање информационог система Института

Информациони систем Института састоји се од локалне рачунарске мреже (LAN), системског и апликативног софтвера (програма) и информатичких ресурса (база података). За развој и одржавање овог система, као и за уношење података у поједине апликације, задужена је посебна организациона јединица Института, Одељење за развој и одржавање информационог система. Уз помоћ спољних сарадника (на основу уговора о пружању услуга), ово одељење одржава локалну рачунарску мрежу и опрему Института, која се састоји од: 8 сервера, 74 десктоп рачунара, 28 лаптоп рачунара, 31 ласерских штампача, 13 матричних штампача, 7 мрежних штампача (пет црно-белих и два у боји), 12 скенера (један црно-бели и 10 у боји), 6 пројектора за персоналне рачунаре и једног робусног мрежног штампача за штампање на захтев (енгл. *print-on-demand*).

У току 2012. године обављани су следећи послови у вези са развојем и одржавањем информационог система Института:

- редовна администрација серверских система под Windows сервером 2003 R2, серверских апликација Trados, Pantheon, LAN мреже и радних станица под оперативним системом Windows XP;
- редовно одржавање Интернет-презентације Института и ажурирање њеног садржаја;
- одржавана је информатичка подршка за потребе система заштите информација у складу са стандардом SRPS ISO/IEC 27001;
- одржавана је и ажурирана апликација у Ms Access-у која служи за праћење комисија за стандарде и сродне документе;
- припремљени су подаци за 12 бројева гласила „ИСС информације”;
- вршен је надзор над радом mail-сервера и администрирање е-поште и докумената;
- редовно је одржавана информатичка опрема и по потреби спровођене интервенције на софтверу, као и мање интервенције на хардверу;
- бежични интернет је пребачен на посебну одвојену IP адресу због повећања безбедности интранет мреже;
- припремљен је предлог за иновирање информационог система Института, чија се реализација очекује у 2013. години.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 28: Остали послови у вези са стандардима и стандардизацијом

Поред наведених редовних активности, за рад Института 2012. године биле су значајне следеће активности и догађаји:

- 24. јануара Институт је посетила представница Аустријског института за стандарде (ASI), у оквиру дводневног боравка у Србији ради учествовања на стручном скупу који је организован поводом двогодишњице оснивања Информативног центра за пословну стандардизацију и сертификацију (BSC) у Новом Саду, који је основан уз техничку и материјалну помоћ ASI-ја;
- 17. и 18. јануара године Институт је посетио експерт Немачке организације за међународну сарадњу (GIZ), која реализује вишегодишњи пројекат техничке помоћи „Подршка повећању конкурентности малих и средњих предузећа у Србији

(ACCESS)”, а у оквиру којег Институт прима техничку помоћ у вези са подношењем пријаве за пуноправно чланство у CEN-у и CENELEC-у;

- 28. фебруара Институт је посетио представник Светске банке у вези са Пројектом подршке иновацијама (мултикомпонентни пројекат чија је вредност 100 милиона евра), који финансирају Светска банка и ЕУ, а чија реализација би требало да отпочне за две године;
- 4. априла Институт је посетила представница Делегације Европске комисије у Београду ради прикупљања ажурираних података који су били део извештаја о напретку европских интеграција Србије (*Progress Report*) који је објављен у октобру, а односио се на период од септембра 2011. до септембра 2012. године;
- 24. маја одржан је састанак са представницима Немачке организације за међународну сарадњу (GIZ), која реализује вишегодишњи пројекат техничке помоћи „Подршка повећању конкурентности малих и средњих предузећа у Србији (ACCESS)”, у оквиру којег и Институт прима одређену помоћ;
- 18. јуна одржан је састанак са експертом Организације за економску сарадњу и развој (OECD) и представницом Министарства економије и регионалног развоја ради анализирања одговора које је Институт доставио у три упитника који се тичу учествовања Института у спровођењу обавеза у вези са Централноевропском зоном слободне трговине (CEFTA);
- у оквиру билатералне сарадње са земљама у региону, 14. јуна потписан је Споразум о сарадњи Између Института и Републичког завода за стандардизацију и метрологију Републике Српске, којим је замењен дотадашњи споразум од пре десет година;
- у оквиру билатералне сарадње са земљама са којима је Република Србија успоставила мешовите комисије за трговину, 20. јуна у Бакуу (Азербејџан) потписан је Споразум о сарадњи између Института и националне организације за стандардизацију Републике Белорусије, као и Меморандум о разумевању између Института и националне организације за стандардизацију Републике Азербејџан;
- 29. маја одржана је презентација за инжењере из Сектора за опште области стандардизације, на тему „Електронске услуге ISO-a”, коју су припремиле руководилац Сектора за информативно-издавачку делатност и самостални саветник у Одељењу за међународну сарадњу и европске интеграције, ради увођења добре праксе преношења информација и знања након учествовања на регионалној радионици која је у организацији ISO-a, на исту тему, одржана у Загребу, Хрватска од 5. до 9. марта;
- председник Управног одбора Института, руководилац Сектора за електротехничку стандардизацију и руководилац Сектора за заједничке послове, предложени су за учешће у раду радне групе Министарства финансија и привреде која ће радити на припреми нацрта Закона о изменама и допунама Закона о стандардизацији;
- половином септембра започето је редовно, месечно одржавање радних састанака руководства Института са представницима Сектора за инфраструктуру квалитета у Министарству финансија и привреде;
- управни одбор Института донео је одлуку о уступању без накнаде повучених српских стандарда и сродних докумената Заводу за интелектуалну својину, на молбу тог завода, ради реализације пројекта техничке помоћи „Европске језичке технолошке услуге за патенте” (енгл. *European Language Technology Services for Patents*);
- прибављена је сагласност Владе (оснивача Института) за донацију Немачког друштва за међународну сарадњу (GIZ) и спроведена је јавна набавка за услугу превођења ISO-ове публикације „Изградња поверења – Комплет алата за оцењивање усаглашености” (енгл. *Building trust – Conformity Assessment Toolbox*), са енглеског на српски језик;

- у октобру и новембру 2012. године, 15 запослених са одговарајућим знањем енглеског језика похађало је семинар (курс) под називом „Обука за предаваче” који је реализован у оквиру пројекта техничке помоћи за развој приватног сектора у Србији (ACCESS), који реализује Немачко друштво за међународну сарадњу (GIZ);
- 4. децембра у Институту је одржан састанак са руководиоцем пројекта техничке помоћи IPA 2010 „Јачање система надзора тржишта у Србији за непрехрамбене и прехрамбене производе” (енгл. „*Strengthening of the Serbian system of Market Surveillance for non-food and food products*”).

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 29: Одржавање, преиспитивање и побољшавање система менаџмента квалитетом према стандарду SRPS ISO 9001:2008 и система менаџмента безбедношћу информација према стандарду SRPS ISO/IEC 27001:2011

Институт је у 2010. години успоставио и сертификовао интегрисани систем менаџмента квалитетом и безбедношћу информација према стандардима ISO 9001:2008 (SRPS ISO 9001:2008) и ISO/IEC 27001:2005 (SRPS ISO/IEC 27001:2011). Сертификацију је извршио DQS, немачко сертификационо тело са међународним сертификатом о акредитацији, које је једно од најугледнијих у свету. У циљу одржавања, преиспитивања и побољшавања система, највише руководство је извршило преиспитивање система и то на четвртој седници Тима за преиспитивање, која је започета 22. марта, а настављена и завршена 4. априла 2012. године. Пета седница Тима за преиспитивање одржана је 12. и 13. јула, а шеста 14. децембра 2012. године. Интерне провере система менаџмента квалитетом спроведене су 21. и 22. маја и 30. новембра 2012. године. При томе је откривено 12 неусаглашености које су отклоњене у складу са дефинисаним корективним мерама. Сертификационо тело DQS извршило је другу надзорну проверу система 21. децембра и том приликом није утврђена ниједна неусаглашеност.

2.3 ВАНРЕДНЕ АКТИВНОСТИ

ВАНРЕДНА АКТИВНОСТ 1: Промоција користи од учлађења у Институт и повећање броја чланова Института

У 2012. години Институт је настојао да у свакој прилици информише домаћу јавност и потенцијално заинтересоване стране о предностима и користима од учлађења у Институт, с циљем да се повећа број чланова из свих сегмената друштва. На свим семинарима који су одржани у организацији Института коришћена је прилика да се потенцијалним заинтересованим странама укаже на користи од учешћа у раду Института, као и у његовим техничким радним телима (стручним саветима и комисијама за стандарде). У неколико наврата, а посебно пред крај године, послати су поштом или мејлом позиви за учлађење у Институт на преко сто адреса. Међутим, упркос залагањима, у току године дошло је чак до смањења броја чланова Института јер је учлањено свега седам нових чланова, а исчлањено је шест старих чланова, и то углавном због неплаћања чланарине. Имајући то у виду, пошто је 1. јануара 2012. године било 88 чланова, 31. децембра било их је 89.

ВАНРЕДНА АКТИВНОСТ 2: Учествовање у активностима у вези са оснивањем националног комитета Комисије Codex Alimentarius

Почетком 2008. године Институт је покренуо иницијативу за оснивање националног комитета FAO/WHO Комисије Codex Alimentarius у нашој земљи. Предлог за оснивање националног комитета је крајем 2008. године достављен на разматрање Министарству здравља, Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде и Министарству економије и регионалног развоја. Пошто седиште Националног Codex комитета треба да буде у Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде, дужности и одговорности запослених у Институту у вези са тим комитетом зависе од даљег напретка активности у том министарству и будућих одлука надлежних органа државне управе.

У 2012. години Одељење за пољопривреду, прехранбenu и дрвну индустрију и шумарство, у сарадњи са Одељењем за међународну сарадњу и европске интеграције и Информационим центром Института, учествовало је у реализацији следећих активности у оквиру обавеза Института као Националне контактне тачке Комисије Codex Alimentarius у нашој земљи:

- припремљен је дистрибуиран извештај о Codex активностима Института за 2011. годину;
- израђен је материјал за ажурирање садржаја интернет-странице Института о Codexу;
- пријем, разврставање и чување око 1000 Codex докумената (500 на енглеском и 500 на француском језику) у електронском облику;
- дистрибуирано је око 500 Codex докумената на енглеском језику представницима институција и организација који редовно примају Codex документе у електронском облику (даље у тексту Codex сарадници Института);
- допуњен је списак представника институција и организација које редовно примају Codex документе одговарајућих Codex комитета у електронском облику укључивањем 19 Codex сарадника Института;
- у периоду од 27. јануара до 4. фебруара 2012. године одржана је дописна седница са сарадницима Института који редовно примају радне докуменате Codex Комитета за методе узимања узорака и анализе (CCMAS), ради изјашњавања у вези са предлогом одлуке о пријављивању представнице СП Лабораторије А. Д. – Бечеј, као представника Републике Србије на 33. заседању комитета CCMAS. Предлог одлуке је усвојен тако да је она учествовала на заседању које је одржано у Будимпешти од 5. до 9. марта 2012. године, при чему је путне трошкове сносио њен послодавац;
- 23. марта 2012. године у Институту је одржан састанак са представницом International Probiotics Association, међународне организације са седиштем у Цириху, која је желела да се информише о активностима Института у вези са Кодексом;
- пријављена су два стручњака из Србије за рад у електронској радној групи (EWG) која је образована при Codex комитету за методе анализе и узимање узорака, CCMAS, „EWG on draft explanatory notes on principles for the use of sampling and testing in international food trade“ као и један стручњак за рад у електронској радној групи (EWG) која је образована при Codex комитету за декларисање хране, CCFL, „Electronic Working Group on the revision of the Guidelines for the Production, Processing, Labelling and Marketing of Organically Produced Foods (CAC/GL 32-1999): Organic Aquaculture (at step 2);
- дописним путем организовано је именовање два кандидата Републике Србије, представника одговарајућих министарстава, за учешће на FAO/WHO регионалној радионици „Fifty Years with Codex: Achievements, Lessons Learnt and Challenges in the European Codex Region“ која је одржана 24. септембра 2012. године у Грузији, и на 28. заседању Codex Координационог комитет за Европу (CCEURO) које је одржано од 25. до 28. септембра 2012. године у Грузији;
- као представници Републике Србије на поменутој FAO/WHO регионалној радионици „Fifty Years with Codex: Achievements, Lessons Learnt and Challenges in the European Codex Region“ и 28. заседању Codex Координационог комитета за Европу (CCEURO) пријављени су представник Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде и представник Министарства здравља Републике Србије. Трошкове организације, смештаја и путовања у целости су сносиле Влада Пољске, Влада Грузије и FAO/WHO Пројекат и фонд за побољшање учешћа у раду Codexа (Codex Trust Fund).

ВАНРЕДНА АКТИВНОСТ 3: Ревизија система планирање и припрема буџета у Институту за стандардизацију Србије

У складу са Правилником о заједничким критеријумима за организовање и стандардима и методолошким упутствима за поступање и извештавање интерне ревизије у јавном сектору („Службени гласник РС”, бр. 99/11), у периоду од 10. јуна до 16. августа, у Институту је спроведена интерна ревизија од стране Групе за интерну ревизију Министарства економије и регионалног развоја. Институту је 16. августа 2012. године достављен коначан текст извештаја, након чега се приступило отклањању примедби и спровођењу препорука. У наредном периоду израђене су листе процеса, мапе процеса и процедуре, након чега је у целости успостављен систем финансијског управљања и контроле у складу са Законом о буџетском систему и примедбама и препорукама Групе за интерну ревизију Министарства економије и регионалног развоја.

ВАНРЕДНА АКТИВНОСТ 4:

Законом о утврђивању максималне зараде у јавном сектору („Службени гласник РС”, бр. 93/12), који је ступио на снагу 29. септембра 2012. године, а у складу са Правилником о извештавању о исплаћеним зарадама у јавном сектору („Службени гласник РС”, бр. 100/12), Институт је, као и сви корисници јавних средстава, достављао податке о појединачним исплаћеним зарадама запослених у Институту, почев од зараде за септембар. Ова законска обавеза је благовремено извршавана.

ВАНРЕДНА АКТИВНОСТ 5:

Према члану 2. став 1 Правилника о начину и поступку преноса неутрошених буџетских средстава Републике Србије на рачун извршења буџета Републике Србије („Службени гласник РС”, бр. 120/12), повраћај неутрошених средстава врше директни и индиректни корисници буџетских средстава Републике Србије до истека фискалне године, закључно са 31. децембром, на рачун „Извршење буџета Републике Србије”, за разлику од одредби до тада важећег правилника, када је пренос средстава обављан 15. јануара текуће, за претходну пословну годину. Институт је на дан 31. децембра 2012. године, као индиректни корисник средстава буџета Републике Србије, на рачун „Извршење буџета Републике Србије” пренео средства у износу од 763.000 динара, која нису утрошена за финансирање расхода у 2012. години.

3 ПРОБЛЕМИ У РЕАЛИЗАЦИЈИ ПРОГРАМА РАДА И ПРЕДЛОГ МЕРА ЗА ЊИХОВО РЕШАВАЊЕ

У реализацији годишњег програма рада у 2012. години Институт је имао више проблема, од којих су најзначајнији били следећи:

1. Домаћа привреда је најзаинтересованија страна за доношење и одржавање актуелности српских стандарда, као и ефективно и ефикасно функционисање наше националне стандардизације, односно Института. Међутим, због дугогодишње незавидне ситуације у којој се привреда налази, стручњаци из привреде и других делатности су све мање заинтересовани за националну стандардизацију, што онемогућава образовање комисија за стандарде у појединим областима, односно ефективнији и ефикаснији рад постојећих комисија, јер је рад у њима добровољан, тј. без накнаде.
2. Институт је у 2012. години исказао мањак прихода и примања, тј. буџетски дефицит у износу од 2.949.000 динара, а за покриће расхода и издатака коришћен је део вишка прихода и примања из 2011. године (пренета а неутрошена средства Института у износу од 3.647.000 динара), који је наменски био опредељен за редовно пословање у 2012. години и унапређење обављања основне делатности. Институт је у 2012. години остварио

око 76 % планираних сопствених прихода од продаје добара и услуга, што је за око 10 % мање у односу на сопствене приходе остварене у 2011. години. Стање у привреди Републике Србије, као последица деловања светске економске кризе, негативно се одразило на пословање Института. Цене добара и услуга у 2012. години порасле су за око 11 % у односу на цене у претходној, а у октобру 2012. године ступили су на снагу прописи којима је увећан порез на додату вредност са дотадашњих 18 % на 20 %, што се директно одразило на повећање трошкова пословања. Међутим, праћењем и пажљивим планирањем расхода и издатака, као и рестриктивним коришћењем расположивих средстава, Институт је у 2012. години успео да оствари готово све планиране активности, изузев инвестиционог одржавања објекта и набавке нове опреме. Уколико се у буџету Републике Србије не увећа износ предвиђен за пословање Института или се не пронађе начин за увећање сопствених прихода, Институт би убудуће могао да буде суочен са проблемом сервисирања трошкова за рад и функционисање, који су већ неколико година уназад минимални.

3. Институт се налази у пословној згради чији имовинско-правни статус до краја 2012. године није дефинисан. Према подацима добијеним из Републичког геодетског завода, Републичка дирекција за имовину Републике Србије је 24. августа 2012. године покренула поступак уписа права власништва Републике Србије и права трајног коришћења Института над овим објектом. У вези с тим, неопходно је да надлежно министарство и оснивач Института (Влада) предузму све потребне мере ради решавања овог десетогодишњег проблема, јер нерешен статус Института као корисника пословне зграде узрокује проблеме у вези с њеним одржавањем и одржавањем инсталација у њој.
4. Институт је придружени члан Европског комитета за стандардизацију (CEN) и Европског комитета за стандардизацију у области електротехнике (CENELEC). Пуноправно чланство Института у тим европским организацијама је један од услова које Република Србија мора да испуни ради намераваног придруживања Европској унији. Институт је био у обавези да до краја 2012. године преузме више од 80 % европских стандарда ради испуњавања услова за пуноправно чланство у европским организацијама за стандардизацију (CEN и CENELEC). Овај услов Институт је благовремено извршио и у јуну 2013. године намерава да поднесе пријаву за пуноправно чланство у наведеним организацијама. Као придружени члан тих организација Институт је имао обавезу плаћања годишње чланарине у прописаним роковима, а пуноправно чланство у наведеним организацијама, уколико у 2013. години буде оцењено да Институт испуњава све потребне критеријуме, подразумеваће знатно веће износе за плаћање чланарина у CEN-у и CENELEC-у односу на досадашње. Другим речима, у финансијском плану Института за 2014. годину за чланарине у међународним и европским организацијама за стандардизацију требало би планирати износ од око 18.000.000 динара, што је за 6.500.000 динара више него у финансијским плановима за 2012, односно 2013. годину.

4 ЗАКЉУЧАК

На основу изложеног може се закључити да је Институт, упркос објективном повећању трошкова, великом повећању обима послова услед испуњавања услова за приступање пуноправном чланству у европским организацијама за стандардизацију и доношења нових прописа, захваљујући ангажовању органа, највишег руководства и запослених у Институту, уредно и успешно спроводио све своје законом утврђене надлежности, у потпуности реализовао и пребацио годишњи план доношења српских стандарда и сродних докумената, у највећој мери реализовао редовне активности предвиђене годишњим програмом рада, као и ванредне активности и успео да превазиђе финансијске тешкоће уредно сервисирајући све своје обавезе. Реализација предложених мера може допринети да се готово сви идентификовани проблеми у раду реше или у великој мери ублаже, и на тај начин створе потребни услови за успешну реализацију програма рада Института за 2013. годину.